

ŠTAJERSKI GOSPODAR

ERSCHEINT JEDEN SAMSTAG

Uredništvo in upravništvo: Marburg a. d. Drau, Badgasse 6 - Naročnina: letno RM 2.50, polletno RM 1.40, četrtletno 75 Rpf

I. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 6. September 1941

Nr. 24

Novi uspehi na vzhodni fronti

Reval, Baltisch-Port, Viipuri in Hapsal v nemških oziroma finskih rokah - Boljševiki na vseh točkah kljub srditemu odporu potolčeni - Število vojnih ujetnikov raste nepretrgoma - Ogromen vojni plen v nemških in zavezniških rokah - V Finskem zalivu potopljenih 17 vojnih ladij in 43 transportnih parnikov, 54 edinic pa poškodovanih

Tudi koncem preteklega tedna so potekale operacije na vseh točkah vzhodne fronte po načrtu. Zlasti na finski fronti so nemške in finske čete v ozkem sodelovanju zabeležile pomembne uspehe. Te čete so v najtežjih terenskih in vremenskih okoliščinah v večdnevni bitkah v prostoru vzhodno od mesta Salla uničile neko sovražno skupino, ki je štela dve diviziji. Ta skupina je bila uničujoče poražena. Samo malim delom edinic je uspelo pobegniti, pri tem pa so zapustili skoro ves vojni material. Pretekli četrtek je imelo nemško letalstvo posebno uspešno dan. Odredi nemškega letalstva so istega dne sestrelili 109 letal. Madžarski lovci so jih sestrelili 10, Italijani pa osem letal.

V bitki, ki je odločila usodo mesta Velikije Luki, je bila 22. sovjetska armada popolnoma uničena. Število vojnih ujetnikov se je medtem zvišalo na 34.000, število zaplenjenih topov pa na 452. V tej bitki je bilo razen tega zaplenjenih 333 težkih metalcev min in 19 tankov.

V četrtek dne 28. avgusta so nemške čete v sodelovanju z mornarico in letalstvom po trdem boju zavzele močno utrjeno vojno luko Reval. Še istega dne so nemške čete prodrle do moderne sovjetske vojne luke Baltisch-Port ter so isto zavzele. Pri tem so zaplenile šest obalnih baterij in nepregledne množine vojnega materiala.

V vojni luki Reval je bilo potopljenih 19 s četami in materialom nатовorjenih transportnih parnikov. Istotako so nemške čete potopile enega rušilca in devet drugih vojnih ladij. Težka križarka »Kirov«, neki rušilec in pet drugih vojnih ladij je bilo težko poškodovanih.

Dne 30. avgusta je izdalo nemško vrhovno poveljstvo zmagovito posebno poročilo o ogromnem uspehu, ki sta

ga dosegla nemška vojna mornarica in letalstvo v Finskem zalivu. Pri potopitvah, pobegnih iz Revala v druge luke je bilo potopljenih z minami vojne mornarice dvoje rušilcev, devet minolovcev in troje stražnih ladij sovjetske mornarice. Dva rušilca in en minolovec sta bila vsled zadetkov min težko poškodovana. Bojna letala so potopila v trdovratnih napadih eno križarko in dva rušilca ter sta z nadaljnimi zadetki poškodovala tri rušilce in eno pomožno križarko. Sovražna transportna mornarica, ki naj bi spravila čete in vojni material iz Revala, je v spremstvu vojnih ladij prišla v nemške zapore min. Pri tem je vsled eksplozij bilo potopljenih 21 transportnih ladij s skupno 48.200 tonami. Osem ladij je bilo

težko poškodovanih. Bojna letala so uničila 22 trgovskih ladij, v glavnem transportnike, s skupno 74.000 tonami. Razen tega so letala zadela 39 ladij tako težko, da je treba računati z izgubo velikega dela teh ladij.

Odredi nemške vojske so v času med 26. avgustom in 1. septembrom uničili na Dnjepru severno od Kijeva 27 sovjetskih monitorjev in topničark. V teku čiščenja Estonije so nemške čete zavzele pristanišče Hapsal. Bitka za Reval je bila končana 28. avgusta. V zaključnih bojih je bilo ujetih 11.432 mož. Zaplenjenih je bilo 293 topov, 91 tankov, dvoje oklopnih vlakov in mnogo drugega vojnega materiala.

V Finskem zalivu so nemške mornariške edince nadaljevale pretekli po-

(PK. Lessmann-Weltbild)

Kraftvoll und entschlossen wirft der Stosstruppmann die Handgranate gegen den Feind.

(Presse Hoffmann-Wagenborg)

Führer und Duce im Führerhauptquartier. Hinter dem Führer der Chef des Oberkommandos der Wehrmacht Generalfeldmarschall Keitel mit dem Generalstabschef der italienischen Wehrmacht Armeegeneral Cavallero

Septemberski zločin se maščuje nad zločinci

Zgodovina, ki beleži nepristranski sleherno posameznost v meddržavnem in diplomatičnem dogajanju, je živa

nedeljek polaganje min. Pri tem so opazili 60 sovražnih ladij, ki so gorele v območju nemških min.

Nemško letalstvo je preteklo nedeljo na uspešni način bombardiralo različne cilje v prostoru okrog Petersburga. Z dobrim uspehom je letalstvo bombardiralo železniške proge okrog Harkova in jugozapadno od Moskve. Strmoglavci so potopili na Dnjepru neko sovjetsko topničarko. Tri druge topničarke so vsled bombnih zadetkov zgozele.

V teku preteklega ponedeljka je nemško letalstvo napadlo celo vrsto sovražnih ciljev, zlasti železniške proge v srednjem in severnem delu južne fronte. Več vlakov je iztirilo. Hudi napadi so sledili na motorizirane kolone in protiletalske baterije vzhodno od Dnjepra, prav tako pa tudi na zbirališča čet in tankov. Na severnem delu vzhodne fronte so bile bombardirane sovražne baterije in postojanke z velikim uspehom.

Kakor je razvidno iz poročila vrhovnega nemškega poveljstva, potekajo operacije na celokupni fronti uspešno. Romunsko letalstvo ima velik delež na skupnih uspehih, zaznamovanih na jugovzhodni fronti. Romunski letalci so sestrelili do konca avgusta 433 sovjetskih letal in so tudi sicer odlično podprli operacije suhozemne vojske.

priča, da se je Führer 1. septembra 1939 le po resnem preudarku in težkega srca odločil v sporu s Poljsko za zadnje sredstvo merjenja političnih sil: za orožje. Velešila Nemčija ni mogla mirno prenašati ubijanja Nemcev na takratnih poljskih tleh, nemška država ni več mogla prenašati očitnega izzivanja ponorelih poljskih državnikov, ki so onečastili politično dedščino maršala Piłsudskega, zato je moralo spregovoriti orožje. Nemško-poljski konflikt bi bil ostal omejen samo na obe prizadeti državi, ako Anglija in Francija ne bi bili zavestno izzvali splošno evropsko vojno. Že takrat se je izkazalo, da je bila Poljska samo figura na šahovnici angleško-francoske vojne politike. Poljski državniki ne bi bili nikdar in nikoli izzivali Nemčije, da niso imeli tajne in javne opore v Angliji in Franciji. V angleško-francoskih računih je bila Poljska določena za tako izzivanje Nemčije, kakor ga ponosna vlada nacionalsocialistične države nikakor ne bi mogla prenesti. London in Paris sta dobro vedela, da je lokalna vojna med Nemčijo in Poljsko spričo poljskega odklanjanja pametnih in preudarnih nemških predlogov z ozirom na Danzig neizogibna. Tako je pred dvema letoma pričel vojni metež, katerega sta Anglija in Francija razpih-

nili čisto po nepotrebnem dne 3. septembra 1939 s svojo vojno napovedjo Veliki Nemčiji.

O vzrokih te vojne bodo zgodovinarji vseh taborov prav gotovo napisali cele knjige. Opazovalcu bežnih svetovnih dogodkov zadostuje ugotovitev, da Nemčija ni hotela vojne niti s Poljsko, kajti Führer je zagrabil za meč šele tedaj, ko so bila vsa diplomatska sredstva poravnave spora s Poljsko popolnoma izčrpana. Zgodovina je priča, da je Führer še do zadnjega trenutka pričakoval odposlanca poljske vlade, da bi se spor rešil potom pogajanj na mirni način. Führer je računal na uvidevnost varšavskih oblastnikov, toda zaman, kajti trup angleške propagande jih je že omamil ter jim vzel poslednjo trohico razsodnosti. Tako je zgodovina živa priča, da je Anglija odredila Poljsko kot bojišče, na katerem naj bi si nemške armade zaporedoma zlomile vrat. Račun je bil sestavljen brez krčmarja. V 18 dneh je bila premagana poljska vojska in obenem tudi likvidirana država, ki se je drznila zoperstaviti mirni rešitvi vprašanja, ki ni pomnilo zanjo nič ali zelo malo, za Nemčijo, ki je stremela za združitvijo z Danzigom in za prepotrebnimi železniškimi in cestnimi zvezami z odtrgano Vzhodno Prusijo, pa zelo veliko ali vse.

Nagel zlom Poljske je zastrašil v Angliji tiste kroge, ki so še danes odgovorni za izbruh vojne in za vse njene posledice. Obenem so se sladko zazibali v varnost Maginotove črte ter že v sanjah obešali svoje perilo na Westwallu, mogočni utrdbi, ki je od vsega početka zavarovala nemško ozemlje pred vdorom z zapadne strani. Angleži so računali z izglovanjem nemškega naroda, pa tudi ta račun je bil napačen. Nemška vlada je imela že takrat ogromne zaloge živil in je že v prvi septembski nedelji uvedla racioniranje. Tako je bila s prvim dnem nastale vojne preprečena vsaka špekulacija in vsako notranje krhanje nemške fronte. Ves nemški narod in nemška vojska sta se zgrnila okrog Führerja v trdni volji, izvojevati v tej vsiljeni vojni največjo zmago nemške zgodovine. Nemški narod, prekvšen z idejami nacionalsocializma in stvarnega presojanja zgodovinskih dogodkov, je vedel, da gre za biti ali ne biti in da bo ta vojna odločila usodo ne samo evropskega kontinenta, nego vsega sveta.

Doživljali smo razmeroma dolgočasno vojno jesen in zimo 1939, ko na zapadu ni bilo nič drugega kot obojestransko patroliranje in artiler-

rijsko obstreljevanje. Edinole v zraku in na morju so se odražali veliki obrisi prihajajočih dogodkov. London in Pariz sta bila prepričana o neprodornosti Maginotove črte, medtem pa je nemški generalni štab v vsej tišini snoval svoje velike načrte. Kakor blisk je šinila 9. aprila 1940 vest po vsem svetu, da je Führer prestregel angleške nakane in da so Nemci že na vseh važnih točkah Norveške. Svet je obstrmel, kajti nemška vojska in mornarica sta ustvarili pravcati čudež, če pomislimo silne razdalje vse do Narvika. Na Norveškem je bila Anglija poražena ne samo na suhem in v zraku, nego tudi na morju. Mesec dni pozneje je Führer prestregel drugo nakano Anglije in Francije, ki sta bili že dokončali priprave za vdor v zapadno-nemško industrijsko ozemlje. V sijajnem zaletu, kakor ga ne pomni vojna zgodovina vseh časov, so se razlile nemške armade po Holandiji, Belgiji in Franciji. V dobrih 38 dneh je bil poražen blok treh zapadnih držav, ki so dejansko služile angleškemu cilju oslabitve Nemčije na kontinentu. Tudi ta račun je bil napravljen brez krčmarja, toda Anglija le ni mirovala. Ko se je približevala z vojno bakljo romunskim petrolejskim vrelcem, je Nemčija tudi na teh tleh obrnila dogodke sebi v korist. Nemčija je zavarovala tudi Bolgarijo, ko so se nad Grčijo, ki je bila medtem že v vojni z Italijo, zbirali oblaki v obliki angleškega poizkusa izkrcavanja v Solunu. Samo Jugoslavija je istočasno podlegla angleškemu prišepetavanju in tudi njo je zlomil v aprilu letošnjega leta nemški vojni stroj z lahkoto, ki je bila prav tako edinstvena v vrsti nemških pohodov.

Poraz Anglije na Balkanu je v smislu angleških načrtov nujno zahteval novo fronto. Kot naslednjo žrtev so si Angleži izbrali Sovjetijo. Izkazalo se je, da je bil Stalin ravno tako neumen kot pred njim razni Simoviči, Metaxasi, Daladierji itd. Ko je Führer 22. junija svojemu narodu povedal vso resnico o dotedanem formalnem prijateljstvu z Moskvo, je odleglo vsej Nemčiji. Kar je bilo nezgibno, je moralo priti. Sedaj so nemške armade že globoko na sovjetskih tleh. Glavne sile Sovjetije so že poražene, sovjetsko letalstvo je skoro popolnoma izločeno iz vojnega dogajanja. Boljševiki se še krčevito branijo, njih odpor je brezprimerno žilav in trdovraten, toda nemški vojni stroj gre počasi, toda neusmiljeno kakor parni valjar naprej proti vzhodu. Anglija je medtem napadla Iran, da bi nekako olajšala boljševike in prišla preje do sovjetskih petrolejskih pod-

(Weltbild Luce)

Der Kampf um Tobruk. Trotz der großen Hitze von fast 50 Grad halten die Männer am Flak-Geschütz Wacht und sorgen dafür, daß jeder feindliche Angriff im Keime erstickt wird.

Novi evropski red - posledica zmage

Führer in Duce sta se v glavnem stanu na vzhodni fronti posvetovala o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z razvojem in trajanjem vojne

Pretekli petek, dne 29. avgusta, je bilo izdano v Führerjevem glavnem stanu sledeče uradno poročilo:

»Führer in Duce sta imela v času med 25. in 29. avgustom 1941 sestanek v Führerjevem glavnem stanu. V pogovorih, ki so se vršili v glavnem stanu severne in južne fronte, sta razmotrivala vsa vojaška in politična vprašanja, ki se nanašajo na razvoj in trajanje vojne. Vprašanja so bila obravnavana v duhu tesnega tovarštva in povezanosti usode, ki označujeta odnošaje med obema osovinskima velesilama. Razgovori so bili prožeti z nespremenljivo voljo obeh narodov in voditeljev, nadaljevati vojno do zmagovitega konca.

Nov evropski red, ki bo nastal iz te zmage, naj po možnosti čim dalje od strani vzroke, ki so bili v preteklosti povod za evropske vojne. Uničenje boljševiške nevarnosti in plutokratskega izžemanja bo omogočilo mirno, harmonično in plodono sodelovanje vseh narodov evropske celine tako

na političnem kakor tudi na gospodarskem in kulturnem področju.

V teku tega obiska sta se podala Führer in Duce k pomembnim postojankam vzhodne fronte. Pri tej priložnosti sta obiskala tudi eno izmed divizij, ki je bila vpostavljena v boj proti boljševikom.

O priložnosti obiska južne fronte je pozdravil Generalfeldmarschall v Rundstedt Führerja in Duce-a, ki sta v ostalem obiskala tudi glavni stan Reichsmarschalla in glavni stan vrhovnega poveljnika vojske.

V Ducejevem spremstvu so se nahajali: italijanski poslanik v Berlinu Dino Alfieri, šef italijanskega generalnega štaba general Cavallero, poslanik Anfusio kot zastopnik obolelega zunanjeega ministra Ciana, generala Marras in Gandin, ter več italijanskih generalštabnih častnikov. Ducejeve vožnje po fronti se je udeležil tudi nemški veleposlanik v. Mackensen in nemški vojni ataše v Rimu, Generalleutnant von Rintelen.

ročij v Kavkazu. Vse to ji ne pomaga priti preko dejstva, da je vojno na evropskem bojišču že izgubila. Zločin, ki so ga storili londonski vojni hujšakci in sovražniki nemškega ljudstva, se že maščuje. Poraz za porazom, to je usoda, ki je doletela kliko tistih, ki so odklanjali vsako misel na mirno

poravnava vseh obstoječih spornih vprašanj. Anglija se bori za svoj obstanek. Amerika ji sicer pošilja vojna sredstva, ne more ji pa dejansko pomagati. Ob takem stanju dejstev gledamo bodočemu razvoju mirno v oči. Nemško orožje se je obneslo doslej, izvojevalo bo tudi končno zmago.

Političnih in vojaških razgovorov sta se udeležila z nemške strani tudi zunanji minister v. Ribbentrop in šef nemške vrhovne komande Generalfeldmarschall Keitel.

*

Vsa Evropa stoji še danes v znamenju velikega sestanka med obema velikima možema, ki danes brezdvomno krojita usodo Evrope in sveta. Sestanek obeh voditeljev osovine na mestu, kjer se bije odločilna bitka za evropsko kulturo in civilizacijo, je za vse narode, ki to borbo spremljajo z vročimi željami za uspeh Nemčije, ne samo zgodovinskega, nego tudi simboličnega pomena. Italijanski fašizem in nemški nacionalsocializem sta že od vsega početka propovedovala neizprosno borbo boljševizmu. Adolf Hitler in Benito Mussolini sta ostala zvesta svoji borbenosti proti boljševizmu najprej doma in pozneje v Spaniji, kjer so Nemci in Italijani krvaveli v smislu tega poslanstva. Oba velika moža sta trdno in neomajno odločena, streti boljševiško vladno na vzhodu, da bi tako zavarovala Evropo pred azijskim barbarstvom. Führer in Duce hočeta na evropski celini po razdobju dočerašnje politične razdrapanosti in bratomorilnih borb ustvariti vse pogoje za mirno, vzajemno sožitje narodov v splošnem blagostanju. Ta cilj je sestavni del programa obeh gibanj, ki nočeta skrbeti samo za blagor lastnega naroda, pač pa tudi za svobodo, napredek in blagostanje vseh drugih evropskih narodov.

Španski tisk je živahno komentiral sestanek obeh voditeljev. Tako piše zunanjepolitični sotrudnik lista »ABC« med drugim: »Ogromno zmago slavje zavezniških armad na kontinentu je tako veliko, da Nemčiji in Italiji niti ni treba povdarjati, da bodo nadaljevale vojno do končne zmage. Zmago v Evropi sta že dosegli, dočim se odpor sovjetov lomi.«

Oficijelni list »Arriba« ugotavlja sledeče: »Ob robu velike bitke na vzhodu sta govorila oba voditelja osovine jekleni jezik zmage.«

Budimpeštanski vladni list »Magyarország« pravi, da sta Führer in Duce na svojem sestanku položila temelj za novi evropski in svetovni red.

V Braziliji izhajajoči list »Meiodia« ugotavlja, da se oba velika frontna bojevnika še nista nikdar sestala, da njenemu sestanku ne bi sledili veliki dogodki. Hitler in Mussolinij nista objavila nikakih »točk«. Govorile bodo armade. To je odgovor Nemčije na fantaziranje Roosevelta in Churchilla na krovu jahte »Potomac«.

Italijanski listi odražajo silen vtis, ki ga je napravil obisk Mussolinija na vzhodni fronti. Tako ugotavlja »Messaggero« sledeče: Zločinskim načrtom Roosevelta in Churchilla sta zoperstala Führer in Duce program, ki v resnici garantira trajen mir in plodonosno sodelovanje vseh narodov človeštva. Ta program je mogoče združiti v enem samem geslu: Odstranitev vseh vzro-

Dve leti nemških zmag

Časopisje inozemstva o dosedanji bilanci evropske vojne • Nemška vojska stoji ob pričetku tretjega leta vojne na fronti, ki sega od Hendaye-a do Peterburga

Španski tisk je objavil o priliki dveletnice evropske vojne obširne prikaze dosedanjih vojnih dogodkov, zlasti pa so upoštevane vse dosedanje nemške zmage.

List »ABC« je objavil velik zemljevid, ki prikazuje ogromno razširjenje nemškega upliva v zadnjih dveh letih. Po obširnem prikazu vojnih dogodkov ugotavlja imenovani španski list sledeče:

»Ob pričetku tretjega vojnega leta stoji nemška vojska na fronti, ki sega od Hendaye-a do Peterburga. 24 mesecev vojne je prineslo nemški vojski zmago za zmago. Trdno verujemo v končno zmago, ki je na strani Führerja, njegovih vojakov in zaveznikov.«

»Arriba« piše: »Pet poti je v dveh letih odločilo nemško zmago: V Narviku so Nemci dobili bitko ledu, v Franciji so dobil kanalsko bitko, na Balkanu bosporsko bitko, dočim je v Severni Afriki sueška bitka pred odločitvijo. Na vzhodu pa je Nemčija na tem, da dobi bitko evropske solidarnosti.«

»Alcazar« ugotavlja: »Ob pričetku tretjega leta vojne stoji nujnost zmage nad komunizmom in židovsko plutokracijo. Drugo vojno leto ni bilo za osovino nič manj uspešno kot prvo. Srce angleškega imperija, London, se je spremenilo v morje ognja in pepela. London je mnogo grešil, toda kazni je neizogibna. To je prav ista kazni, katero je božja pravica namenila velikim grešnim mestom davnine: uničenje z ognjem.«

V Barceloni izhajajoči list »Prensa« spominja ob dveletnici Nemčiji vsiljene vojne na brezuspešna prizadevanja revnih narodov, pridobiti od prenasledjenih bogatašev vsaj pametne življenjske pogoje. Ti bogataši so tudi najmanjšo koncesijo porogljivo zavračali. Historično mirovno ponudbo po vojni s Poljsko so v Londonu in v Parizu tolmačili kot slabost. Adolf Hitler, zmagovalac na Poljskem, Norveškem, v Franciji, na Balkanu in v mnogih drugih bitkah, bi bil svojim nasprotnikom z veseljem prihranil poraze, ako ne bi bili obsodili nemškega naroda že v naprej na smrt.

Romunski list »Univerisul« vrednoti prvi dve leti vojne ter ugotavlja, da je Evropa danes že v prvem štadiju

kov, ki so dovedli do vojne. Glavni vzrok vojskovanja pa je krivica, storjena vsled neenake razdelitve sveta v bogate in revne narode. Te vzroke, ki so doslej povzročevali vojne, je treba sedaj odstraniti. Churchillove in Rooseveltove izjave ne pomenijo nič drugega kot zasužnjevanje narodov.

»Il Popolo d'Italia« pravi med drugim, primerjajoč nemško-italijansko iz-

kontinentalne povezanosti. Ta Evropa bo izvedla borbo proti plutokraciji in boljševizmu do zmagovitega konca. Romunija je polna zaupanja na strani Nemčije v borbi z boljševizmom. Uničenje boljševizma je prvo poglavje nove, ujedinjene Evrope.

»Viatza« piše: Evropska civilizacija se je po dveh vojnih letih podala zaupno v novo, veliko obračunavanje, medtem ko so Romuni dobili možnost uresničenja svojih pravičnih narodnih idealov. Romunija je prestala preizkušnje. Priborila si je lavorike slave. V zaupanju do revolucionarnih sil, ki bodo napravile konec političnemu mešetarstvu, vstopa Romunija z zaupanjem v tretjo leto vojne.

Brazilski list »Gazeta de Notícias« piše: »Od Narvika do Krete je nemški vojak navdušil ves svet. Njegova hrabrost, njegov prezir smrti in njegova nezaslišna odločnost so ga osposobili tako, da ga ne more nihče premagati. V teh dveh letih je politička osovina pregnala iz Evrope vse vznemirjevalce, ki so zasužnjevali narode v službi mednarodne plutokracije in anglosaške hegemonije.«

Bolgarski list »Zora« ugotavlja v svojem razmišljanju ob dveletnici vojne, da je Anglija pregnana s celine, dočim je ostala angleška blokada brezuspešna. Tudi njene diplomatske akcije so ostale brezuspešne. Bolgarija je povezala svojo usodo z usodo osovine. Zmaga osovine, ki je še samo vprašanje časa, bo tudi zmaga Bolgarije.

Zakaj so napadli Iran ?

Kakor poročajo iz Teherana, še pogoji, ki so jih stavili Angleži pred svojim napadom iranski vladi, vedno niso objavljeni. Bagdadska radio postaja zatrjuje, da gre za sledeče zahteve:

Zasedba petrolejskega ozemlja na jugozapadu po angleških četah. Trans-iranska železnica pride pod kontrolo Anglije na jugu in pod kontrolo Sovjetije na severu. Sovjeti imajo nadalje pravico, kontrolirati cestne zveze med Teheranom in Tebrisonom proti Kavkazu in proti Turčiji. Iran se mora nadalje priključiti bloku držav funta sterlinga, kar bi pomenilo ojačenje razvrednotene angleške valute.

javo s Churchillovimi in Rooseveltovi točkami, sledeče: »Tu si stojita nasproti dva svetova, dve dobi in dve civilizaciji, ki ju ni mogoče zediniti. Mussolini in Hitler sta včlovečenje ogromnih dveh narodov, katerih mladostne sile in tradicije so neizčrpne. Ta dva naroda bosta, združena v trdni volji, korakala naprej do končne zmage.«

„Anglija je na evropskem bojišču poražena!“

Sredo, dne 3. septembra je minulo točno 24 mesecev, odkar je francosko-angliška koalicija neizzvano napovedala Nemčiji vojno. Italijanski listi se bavijo z drugo obletnico vojne, ki bo odločila o usodi evropskega kontinenta. »Il Popolo d'Italia« ugotavlja s tem v zvezi, da se mora Anglijo postaviti kot glavnega krivca pred sodišče zgodovine. V ostalem zadostuje ugotovitev, da so bili odstranjeni vsi zavezniki Anglije z bojišča, samo Sovjetija se še uporno brani.

»Il Gazzetta del Popolo« piše: »Že radi ure obračuna se nikakor ne sme pozabiti, da je Anglija bila tista velsila, ki je vojno zavestno hotela. Evropa, Afrika in del Azije se nahajajo v vojni, ker je Anglija tako hotela. Anglija seveda ni predvidela, da bo oblegana in pregnana s celine. Tudi ni računala s stalnimi težavami v Sredo-

zemskem morju. Na evropskem bojišču je Anglija že tepena. Njeno vojskovanje se je omejilo zgolj še na letalske napade in na zaščito ladijskih spremljav v smeri proti Sredozemskemu morju in orientu, kar pa se ji vedno ne posreči.

»Corriere della Sera« povdarja, da pomeni izbruh vojne začetek prav tako tragične neslavne politike Anglije in Roosevelta, ki sta celo vrsto narodov s stalnimi obljubami o pomoči strmoglavila zaporedoma v prepad. Ti narodi niso nikjer doživeli angleške pomoči. Po dveh letih vojne vztrajata London in Washington kljub množičim se porazom pri svoji nori in trmoglavi taktiki.

Zaslepljena od lastne trmoglavosti, je prišla angleška plutokracija do stališča, da se naj raje zruši ves svet, samo da se ji ne bi bilo treba ukloniti volji drugih činiteljev.

Eden je govoril v Coventryju

Angleški zunanji minister Sir Anthony Eden je imel preteklo nedeljo v Coventryju — v mestu, ki so ga nemške bombe takorekoč izbrisale iz površine — govor, da bi nekako »osrečile« angleški narod. Znano je, da se zločinci zelo radi ustavljajo ob mestih, kjer so izvršili svoje delo. Tako je simbolično, da se je g. Eden podal izračunano v Coventry, v mesto razdejanja, ki s svojimi razvalinami kriči proti nebu kot okamenjena obtožba proti vojnim hujskačem in zločincem.

Eno je jasno: okolje ni niti najmanj vplivalo na gizdavega Edena, ki se menda niti ne zaveda, koliko nesreče je s svojo vojno-hujskaško politiko nagomilil na angleško ljudstvo. Govoril je namreč spričo razvalin ravno tako neumno in otroče, kakor smo bili pri njem to že od nekdanj vajeni. Že v začetku svojega govora je dejal, da potrebuje Anglija v svoji veliki sili vojnega materijala, ker je v teku dogodkov v Franciji sama izgubila 1000 topov in 2000 tankov, ki bi jih bilo treba sedaj nadoknaditi. Številke, ki jih je omenil g. Eden, so zelo zabavne. Na eni strani nas spominjajo na strahovit poraz Anglije pri Dünkirchenu, na drugi strani pa odvarja to dragoceno priznanje gospoda Edena zelo čudne vidike na »veliko pomoč Anglije Sovjetom«. Eden je v svojem govoru skušal prikriti davno znane vzroke anglo-sovjetskega napada. Mimo tega je otročjeinavno izjavil, da izkazujejo Iranci po zadnjih informacijah, ki jih je prejel pred odhodom iz londonskega zunanjega urada, angleškim četam »povsod prijateljstvo«. ... V resnici ni dosti manjkalo, da je Eden poročal o globoki zahvali Irancev za vsako angleško in sovjetsko bombo, ki je zletela med mirna naselja strogo nevtralne in nesrečne države, ki je postala plen

lakomne Anglije in v smrtnem krču se nahajajoče Sovjetije.

Eden se je v svojem govoru bavil tudi z udico, ki sta jo na Atlantiku vrgla s svojo znano izjavo Roosevelt in Churchill s krova jahte »Potomac«. Politična ribiča sta namreč dejala, da po tej vojni tudi premagani narodi ne smejo več biti izključeni od dohoda k petroleju in k svetovnemu gospodarstvu. Eden je to udico silno nespretno uravnaval. Sedaj je udica brez vabe, zraven pa stoji stavek iz Edenovega govora: »V bodoče se ne sme nobenega naroda oropati z metodami samopreskrbe njegovega primerne položaja.« Je namreč zelo verjetno, da se Angleži hudujejo nad nemško politiko evropske samopreskrbe ali avtarkije. Ta politika je namreč ojačila Evropo proti angleški blokadi ter je onemogčila angleški načrt o izstradanju Evrope kot predpogoju za »zmago nad osovinom«.

Zelo klaverno se je ponašal Eden v razrušenem Coventryju, ko je vzdihnil: »Leta 1918 smo mislili, da bomo imeli mir, ako bo vojna končana. Sedaj vemo vse to mnogo bolje.« Da, gospod Eden, tudi Evropa se je prepričala, da je Anglija pri »urejevanju Evrope« l. 1918 odpovedala. Tudi go-

bezdaje angleških ministrov ne more popraviti poraznega vtisa, ki ga je napravil versailleski »red« na vse tiste, ki so pričakovali modro organizacijo miru in sožitja med narodi po svetovni vojni. Danes že skrbijo nemški in zavezniški vojaki za to, da ne bosta Anglija in Sovjetija nikdar prišli v položaj organizatorjev Nove Evrope. Eden bi bil bolje storil, če bi bil ostal v Londonu. Coventry ni bilo prikladno mesto za njegov govor, ki se kar cedi samih neumnosti in otročarij.

Roosevelt proslavlja „blagoslov demokracije“

V Zedinjenih državah so nedavno praznovali »dan dela«. Prezident Roosevelt je porabil to priliko, da bi svojim državljanom prikazal »blagoslov demokracije«. To je moralo biti vsakakor velika potreba, sicer se Roosevelt nikakor ne bi bil podvival. Potreba razlage o »blagoslovu demokracije« je bila tem večja, ker se je »blagoslov« Rooseveltovega delovanja v Zedinjenih državah pojavil v obliki rekordnega števila brezposelnih, čeprav nudi ameriško bogastvo surovin in zemlje vse pogoje za mirnodobno zaposlitev vseh delavoljnih ljudi.

Kakor znano, se Zedinjene države iz razumljivih razlogov še niso povzpele do natančne statistike o stanju zaposlenosti ljudstva. Po uradnih zagotovilih pa se je število brezposelnih v USA gibalo zadnjih 8 let stalno okrog 11 milijonov. Da, to je »blagoslov« ameriške demokracije! Mimo tega vlada v farmerstvu (kmetijstvu) velika beda, ki je Roosevelt kljub vsem obljubam še do danes ni odpravil. Raje milijarde za podaljšanje vojne v Evropi kakor pa za odpravo socialnih nedostatkov doma! Tako izgledajo ameriški državniki, ki nočejo videti niti nezadostne prehrane velikih ljudskih slojev v USA. V svojem govoru je Roosevelt med drugim povdaril, da je čitanje necenzuriranih poročil in poslušanje necenzuriranih radijskih vesti karakterističen znak demokratskega blagoslova.

Gospod Roosevelt je očitno zamolčal, da v plutokratičnih državah, ki se le po krivici imenujejo »demokracije«, ni nikogar, ki bi smel karkoli napisati ali povedati, kar plutokratskim voditeljem ne bi bilo po volji.

Naroči Štajerskega Gospodarja!

„Če bo Žid s pomočjo svoje marksistične veroizpovedi premagal narode tega sveta, potem bo smrtni venec človeštva njegova krona, zemlja pa bo, kakor pred milijoni let, neobljudena potovala skozi vesmirje.“

Večna narava se maščuje neizprosno nad prestopki njenih zapovedi.

Mislím, da je moje dejanje danes v skladu z večnim Stvarnikom: ko se braním pred Židom, se borím za delo Gospodovo.“

Adolf Hitler

(„Mein Kampf“, stran 69-70)

(Atlantic)

Strassenbild in Teheran, der Hauptstadt des von England und den Sowjets feige überfallenen Iran. Links in der Firdusi-Straße die Iranische Nationalbank, die vom deutschen Baumeister Hemmerich erbaut wurde

Laž o separatnem miru Finske

Laž ima kratke noge. To se je izkazalo tudi sedaj, ko so razne plutokratsko-boljševiške časopisne agencije in radio postaje objavile očitno iz Stockholma in Washingtona spuščeno vest, da je Finska baje radi nezadovoljivega poteka vojne na severu otvorila v Helsinkiju in Stockholmu »pogajanja za separatni mir, katerega naj bi predložil Moskvi neki inozemski državni poglavar.« Jasno je bilo, da gre tu za izmišljotino, kakršnih sta zmožna Bela hiša v Washingtonu in sovjetska poslanica v Stockholmu, Kolontajeva. Samo bedak bi mogel verjeti takim izmišljotinam spricho, sijajnih finskih zimag v Kareliji. Finci so skoro istočasno, ko je bila skuhana ta laž, osvojili mesto Viipuri in s tem kronali zmago slavje finskih čet v tej osvobodilni vojni. Mimo tega je Führer odlikoval vrhovnega poveljnika finske vojske, maršala Mannerheima, z Viteškim Železnim križcem.

Z lažjo o nameravanem finskem separatnem miru z Moskvo se je bavil tudi finski list »Ajan Suunta«, ki zatrjuje, da hočejo Angleži in boljševiki s takimi očitnimi lažmi samo potolažiti svoja ljudstva spricho dosedanjih neuspehov. Angleško zatrjevanje, da je Finska z dosedanjim potekom vojne nezadovoljna, je v trenutku zavzetja mesta Viipuri neumno in smešno ob enem Finska — tako piše omenjeni list — bo to vojno nadaljevala skupno s svojimi zavezniki do konca, zavarujoč si na ta način svoje meje in svojo neodvisnost.

»Našim zaveznikom, — zlasti pa Nemčiji, ki vodi boj proti boljševizmu

smo hvaležni in ne mislimo na separatni mir, da bi po željah naših sovražnikov ogoljufali naše zaveznike. Zavedamo se, da brez Nemčije ne bi bili nikdar dosegli svoje varnosti. Finski narod odklanja vsako misel na separatni mir s prezirom. Spricho trdovratnosti, s katero se take izmišljotine razširjajo, je potrebna napram takim agitacijskim manevrom popolna pazljivost. Izkazalo se je, da se angleški načrti ujemajo z boljševiški, zato je treba angleške agente prijemati na isti način kakor boljševiške razširjevalce lažnjivih vesti.«

(Associated Press)

Reza Schah Pahlavi, der Schöpfer und Gestalter des neuen Iran seit 1921

Nova vlada v Srbiji

Kakor poročajo listi iz Beograda, je nemški vojaški poveljnik v Srbiji, general Danckelmann, na prošnjo komisaričnega notranjega ministra Ačimovića poveril generalu Milanu Nediću mandat za sestavo srbske vlade. General Nedić je sprejel poverjeno mu nalogo ter je sestavil sledečo vlado: Predsedstvo general Milan Nedić, notranje zadeve Milan Ačimović, zgradbe inž. Ognjen Kuzmanović, promet Josip Kostić, pošta in telegraf začasno Josip Kostić, delo Panta Draškić, minister brez portfelja Momčilo Jančević, finance dr. Ljubiša Mikić, pravosodje dr. Ceda Marjanović, minister za kmetijstvo in ljudsko prehrano dr. Miloš Radosavljević, gospodarstvo Mihajlo Oljšan, bogočastje dr. Miloš Trivunac, socialna politika dr. Jovan Mijušković.

Vojaški poveljnik v Srbiji je pristal na to listo nove vlade ter je novemu predsedniku generalu Nediću v veliki dvorani parlamenta na slovesen način izročil listino o imenovanju nove vlade. Poveljniku Srbije so bili nato predstavljeni člani nove vlade.

Po izvršeni predstavi je pozdravil general Danckelmann novo vlado ter je povdaril, da naj ta vlada z največjo zavestjo odgovornosti prevzame s pomočjo predvidene reorganizacije uprave svojo nalogo v sodelovanju vseh dobro mislečih ljudi v korist srbskega naroda. Ministrski predsednik general Nedić se je na kratko zahvalil poveljniku Srbije za to, da ima srbski narod zopet svojo vlado. Zagotovil je trdno voljo nove vlade, zajamčiti red in varnost ter v bodoče prijateljsko sodelovati z Nemčijo. General Nedić je zlasti podčrtal korektno držanje nemškega vojaka napram srbskemu ljudstvu.

Srbija dobi zopet armado

Nemški listi poročajo, da je novi srbski ministrski predsednik general Milan Nedić prečital po radiu proklamacijo svoje vlade. V tej proklamaciji je general Nedić napovedal delovni program za bodočnost, med drugim tudi organizacijo srbske vojske in obvezne delovne službe. General Nedić je nadalje izjavil, da je dobila srbska država pravico uporabe svojih narodnih znakov, grba in srbske zastave.

**Pozdrav vseh zavednih
Spodnještajercev je
„Heil Hitler!“**

Reichsminister Dr. Todt 50 Jahre alt

Die deutsche Technik hat unter der Führung des Reichsministers Dr. Todt, der am 4. d. M. seinen 50. Geburtstag feierte, eine grundlegende Änderung von der liberalistischen zur nationalsozialistischen Denkungsart durchgemacht. Dr. Todt verlangt heute vom Techniker dreierlei: schöpferische Begabung, gutes fachliches Können und ein hohes Maß von Berufsidealismus.

Dr. Todt wurde kurz nach der Machtübernahme vom Führer zum »Generalinspektor für das deutsche Straßenwesen« ernannt und mit dem Bau der Reichsautobahnen betraut. Dieses Werk war die erste nationalsozialistische Tat, die die Arbeitslosigkeit in Deutschland beseitigte und als technische Großleistung die Bewunderung der ganzen Welt erweckte. Bald darauf erhielt er vom Führer den Auftrag zum Bau des Westwalls. Mit der von ihm geschaffenen »Organisation Todt« vollendete er termingerecht das große Werk. Aus den Westwallarbeitern wurden unter seiner Führung die Frontarbeiter der »OT«, die als treue Helfer des Frontsoldaten heute an allen Fronten einen entscheidenden Beitrag zum Siege leisten.

Im Dezember 1938 wurde Dr. Todt zum »Generalbevollmächtigten für die Regelung der Bauwirtschaft« ernannt. Seine Hauptaufgabe bestand darin, den Gesamtbauwillen mit dem Gesamtbauvermögen in Übereinstimmung zu bringen. Um eine straffe Durchführung der technischen Arbeiten auch im staatlichen Sektor zu gewährleisten, ernannte ihn der Führer am 23. Februar 1940 zum »Generalinspektor für die Sonderaufgaben im Vierjahresplan« und kurz darauf, am 17. März, zum »Reichsminister für Bewaffnung und Munition«. Er wurde damit zum Waffenschmied des Deutschen Reiches. Endlich ernannte ihn der Führer am 29. Juli 1941 zum »Generalinspektor für Wasser und Energie«. Damit vereinigt Dr. Todt die wichtigsten technischen Teilgebiete in seiner Hand.

Reichsminister Dr. Todt — petdesetletnik

Pod vodstvom Reichsministra dr. Todt-a, ki je pravkar dosegel 50. leto starosti, se je nemška tehnika iz liberalističnega, preorientirala v nacionalsocialistično mišljenje. Dr. Todt zahteva od tehnika ustvarjalno nadarjenost, dobro strokovno znanje ter veliko mero poklicnega idealizma.

Dr. Todt-a je Führer takoj po prevzemu oblasti imenoval za generalnega inspektorja nemških cest ter mu poveril nalogo, da izgradi nemške državne avtomobilske ceste. To prvo velenje nacionalsocializma je v Nemčiji odpravilo brezposelnost, kot tehnična storitev pa presenetilo celi svet. Kmalu potem je od Führer-ja dobil drugo važno nalogo, izgradnjo utrdb na Zapadu. S svojo lastno organizacijo, ki jo poznamo pod imenom »Organisation Todt«, je to nalogo v predpisnem času izvršil. Iz istih delavcev je nato ustanovil frontne delavce, ki jih imenujejo »OT« in so danes zvesti pomočniki frontnih vojakov, ker s svojimi delovnimi prispevki soodločujoče pomagajo zmagovati.

Leta 1938 je dr. Todt postal generalni pooblaščenec za urejanje gradbenega gospodarstva. Njegova glavna naloga je bila, celokupno voljo za graditev prilagoditi celokupni gradbeni možnosti. V svrhu strunne izvedbe državnih tehniških del, ga je Führer leta 1940 postavil za »generalnega

(PK. Baas-Weltbild)

Leichte rumänische Flak schützt einen deutschen Flugplatz auf dem bessarabischen Kriegsschauplatz

inspektorja za posebne naloge v štiriletnem načrtu. Kmalu nato je postal državni minister za oboroževanje in municijo. S tem je postal kovač orožja Velike Nemčije. Končno ga je letos meseca junija Führer imenoval še za »generalnega inspektorja za vode in vodnih sil«, tako da so danes v njegovih rokah združena vsa tehnično važna področja.

Reichsminister Dr. Frick na Sp. Štajerskem

Reichsminister des Innern, to je minister notranjih zadev, Dr. Frick je v četrtek dne 28. avgusta t. l. na svoji poti iz Koroške pri Unterdrauburg-u prekoračil mejo Spodnje Štajerske, kjer ga je pozdravil šef civilne uprave, Gauleiter in Reichsstatthalter Dr. Uiberreither. Od tam se je odpeljal čez Windischgraz, Wöllan in Schönstein v Bad Neuhaus ter nato dalje preko Cilli-ja v Rohitsch-Sauerbrunn. Naslednjega dne je obiskal okrožno mesto Rann, nakar je po dolini reke Sotle in skozi mesto Pettau krenil v Bad Radein.

Svoje tridnevno potovanje po Spodnji Štajerski je Dr. Frick zaključil z obiskom mesta Marburg, ki ga je slavnostno pričakalo. Meščanstvo je okrasilo hiše in ulice z zastavami, v čemur se je najbolj odlikovala Tegetthoffstrasse. Za sprejem se je pred gradom postavilo Wehrmannschaft štandarte Marburg ter odrede Deutsche Jugend, organizacije Steirischer Heimatbund. Njegov dohod so vsi veselo pozdravili z vzkliki. Vidno ganjen, se je za sprejem lepo zahvalil.

V slavnostni grajski dvorani, kjer so se za sprejem zbrali zastopniki civilne uprave, zveznega in okrožnega vodstva organizacije Steirischer Heimatbund, žandarmerije, oddelek ženske delovne službe ter za nemštvo Marburg-a zaslužne osebnosti, je Reichs-

ministra v srčnem nagovoru pozdravil šef civilne uprave Gauleiter in Reichsstatthalter Dr. Uiberreither. Posebno zahvalo mu je izrekel za obisk, ki ga je kljub ogromni zaposlenosti podaljšal na tri dni, da bi si lepo deželo Štajersko bolje ogledal in spoznal.

Reichsminister Dr. Frick se je v svojem odgovoru za lep sprejem zahvalil. Hkrati se je zahvalil vsem Štajercem, ki so v letih hlapčevanja ostali zvesti svojemu narodu in danes vneto delujejo na obnovi dežele sonca — Štajerske. Vaša krasna Spodnja Štajerska — je nadaljeval Reichsminister — zasluži, da postane trdnjava nemštva, ki ostane vedno v veliki Nemčiji.

Dr. Frick je nato orisal edinstveno pot Velike Nemčije, njen razvoj v zadnjih osmih letih ter sedanji zmagoviti boj, ki je največji vseh časov. Osebnost Führer-ja je garancija za končno zmago, ki bo tvorila novo razdobje v zgodovini nemškega ljudstva.

Moški pevski zbor in instrumentalni kvartet Steirischer Heimatbund-a sta Reichsministru predočila glasbeno ustvarjanje Spodnje Štajerske. Pri tem so bili kapelnik profesor Frisch in oba zbora deležni srčne zahvale dr. Fricka.

Sledilo je predstavljanje vodečih osebnosti. Z velikim zanimanjem je Dr. Frick predstavljen povpraševal o poedinih delovnih področjih ter se z njimi dalje časa razgovarjal.

Okrog 12. ure je Reichsminister Dr. Frick v smeri proti Graz-u zapustil Marburg. Na potu do stare državne meje je prebivalstvo zaustavljalo njegov voz, da mu je izročalo cvetje, za kar se je lepo zahvaljeval. Izročilo mu je tudi pozdrave in zahvalo Führer-ju.

Reichsminister Dr. Wilhelm Frick se je rodil 12. marca 1877 v Aisens-u v provinci Pfalz. Predniki so mu bili kmetje, njegov oče je bil učitelj. Mladl

Frick je študiral pravo. Za doktorja je bil promoviran na univerzi v Heidelberg-u leta 1901. Vstopil je v politično-upravno službo, kjer je tudi kot uradni politični policije v München-u prišel prvič v stik z osebnostjo Adolf Hitler-ja. V zvezi z dogodki od 9. novembra je bil obsojen, kar je končalo njegovo uradniško kariero. Leta 1924 je bil že kot zastopnik Hitlerjeve stranke narodni poslanec v Reichstag-u. Vse svoje sile je nato posvetil medtem obnovljeni nacionalsocialistični stranki ter se ji stavil popolnoma na razpolago. Stal je vedno v prvih vrstah ob strani Führer-ja ter je postal v Thüringen-u prvi nacionalsocialistični minister v Nemčiji. Ob prevzemu oblasti je Führer Frick-a postavil na položaj ministra notranjih zadev Velike Nemčije, kjer še danes uspešno deluje.

Vojna z Anglijo

Tudi koncem preteklega tedna je zaznamovalo nemško letalstvo celo vrsto uspehov v uničevanju angleškega oskrbovalnega ladjevja. Tako so nemški letalci pretekli četrtek bombardirali več angleških letališč. Ob kanalski obali je zgubil sovražnik preteklo sredo 11 letal v zračnih borbah, dve letali sta bili sestreljeni s topovskimi streli.

Nemška bojna letala so v noči na četrtek bombardirala zelo uspešno razne naprave letališča Ismailia ob Sueškem prekopu.

V vodovju okrog Anglije so bojna letala v noči na 29. potopila iz neke spremljave zapadno od Pembroke dve trgovski ladji. Ena izmed teh ladij je bila petrofejska ladja z 12.000 tonami. Tudi v tej noči so bila bombardirana razna angleška letališča.

Sovražnik je poskusil pretekli petek napasti ob kanalu razne točke holandske obale. Pri tem je izgubil sovražnik 31 letal, med njimi 17 bombnikov.

V Severni Afriki so nemški in italijanski strmoglavci bombardirali uničujoče razne pristaniške točke, protiletalske baterije in skladišča v Tobruk-u. Nemška bojna letala pa so v noči na 28. avgusta bombardirala vojaške naprave v Sueškem prekopu z bombami najtežjega kalibra.

V noči na 30. avgusta so bombardirala nemška bojna letala pristaniške naprave in letališča na vzhodni obali Anglije, ravnotako pa tudi v srednjih pokrajinah otoka.

Posamezni angleški bombniki so v noči na 31. avgusta prodrli v severozapadno Nemčijo. Eden izmed napadalcev je bil sestreljen.

V Atlantiku je neka nemška podmornica torpedirala v zaporednih napadih iz neke spremljave štiri sovražne trgovske ladje s skupno 14.000 tonami. Močni letalski odredi so bombardirali uvozno luko Hull. V dokih, oskrbovalnih obratih in skladiščih mesta so nastala velika razdejanja in požari. Druga bojna letala so bombardirala več pristanišč angleško-vzhodne obale ter

letališča v grofovini Lincolnshire. Dvoje angleških bombnikov je bilo nad otokom sestreljenih.

V Severni Afriki so nemška bojna letala na večer 31. avgusta zelo uspešno napadla vojaške naprave angleških mornariških oporišč Aleksandria in Port Said.

V noči na 1. september so Angleži bombardirali stanovanjska področja v zapadni Nemčiji, med drugim v Kölnu, kjer so bile poškodovane stanovanjske hiše. Napadalni poizkusi posameznih sovražnih letal v severu in severovzhodni Nemčiji so bili brezuspešni. Sedem angleških bombnikov je bilo pri tem sestreljenih.

V borbi proti Angliji je bombardiralo nemško letalstvo v noči na 2. septembra oskrbovalno luko Newcastle. Bombe so izzvale velike požare in hude eksplozije. Druga letala so napadla letališča v Srednji Angliji. Maloštevni angleški bombniki so prispeli v noči na 2. septembra v Severozapadno in Zapadno Nemčijo. En sovražni bombnik je bil sestreljen.

Tudi v noči na 3. septembra so nemška bojna letala obsipovala pristaniške naprave vzhodne obale in letališča v Srednji Angliji z bombami.

V Severni Afriki so nemška in italijanska strmoglavka letala dne 1. septembra zadela z bombami težkega kalibra angleške artilerijske postojanke in taborišča.

V noči na 3. septembra so prispeli angleški bombniki v Severno in Srednjo Nemčijo ter v področje Rhein-Main. Ena skupina bombnikov je poskusila napasti Berlin, vendar se ji to ni popolnoma posrečilo. Samo malo število letal je doseglo noprojani del mesta. Civilno prebivalstvo ima majhne izgube mrličev in ranjencev. Šest sovražnih bombnikov je bilo sestreljenih.

Odesa v je-klenem obroču

Piše Kriegsberichter
dr. Erich Grathoff

Pred Odeso, 2. septembra.

PK. Še par kilometrov do Odese! Kakor jeklen obroč so se romunske čete zvrstile okrog pristaniškega mesta ob Črnem morju, medtem pa so nemške edinice prodrle do loka reke Njepr, kjer so zlomile obupno-brezupni odpor boljševikov. Doživeli smo več tednov

Leto 1941 — o tem sem prepričan — bo zgodovinsko leto velikega novega reda v Evropi. Program ne more biti drugačen, kakor: otvoritev sveta za vse, zlomitev predpravil posameznih ter zlomitev tiranije gotovih narodov in njihovih finančnih oblastnikov. V tem letu bodo končno zavarovane podlage resničnega sporazuma med narodi, s tem pa tudi sprava narodov.

ADOLF HITLER

vročih, zagrizenih bitk, neizrečne napore skozi Besarabijo in Ukrajino, težavne prehode preko Pruta in Dnestra, dneve neprestanih napadov na grozljivih poteh, morečo vročino tega južnega sonca, oblake prahu nad kolonami in strahovite deževne plohe, ki so zamorile vsako gibanje v močvirju in blatu. Vse to, kar spada k tej vojni kakor dnevni krh, gorivo in municija, so stvari, s katerimi moramo računati, ker so naši stalni spremljevalci po dnevu in po noči.

Še par kilometrov do Odese! Romunske konjeniške brigade so dosegle morsko obalo v drznih nočnih napadih, v katerih se je zlomil sovražni odpor. Bobneče salve naših baterij so se zabijale tik pred luko, orala so ozko ozemlje med obema jezeroma severno od Odese in od morja. Razbijale so poljske utrdbe, ki so jih Sovjeti izkopali z mrzlično naglico. Med obema jezeroma so silile naše edinice proti jugu, medtem pa je več armadnih zborov prodiralo s severozapada. To je divna igra žive dinamike za tistega, ki stoji sredi bojnega meteža. Odesa je samo še otok brezupnosti, otok poraza in pogina. Zadnji in blazni odpor živi samo še na bajonetih političnih komisarjev in se reži samo še iz grozljivih cevi njihovih revolverjev, s katerimi podijo svoje kreature vedno znova v jarke in bunkerje.

Še par kilometrov do Odese! Neprestano grmijo motorji našega sijajnega letalstva preko mesta, preko luke in pristaniških naprav, kjer skušajo Sovjeti rešiti svoje zadnje premoženje. Bombe padajo na tovarne in transportne ladje. Dnevno brnijo letala preko naših glav in jih vidimo na večernem nebu sejati smrt in pogin. Kje je sovjetsko letalstvo, kje so njihovi toliko hvalisani bombniki? Večina sovjetskih aparatov je že davno razbita in leži v pohojenih žitnih poljih ter med cvetočimi sončnicami. Pred par dnevi še so poskusili svoj zadnji, kratki in prenagljen napad, ki je bil brez vsakega učinka. Sedaj jih je videti samo še kakor podivjane pse, ki štrigajo plaho po obzorju, vsak trenutek pripravljeni na beg.

Kar nam njetniki vedno znova pripovedujejo, nam je znano že iz Kišineva, glavnega mesta Besarabije. V mnogih vaseh smo spoznali, da so Sovjeti veliki v uničevanju. Tudi v Odese! je baje vsaka hiša podminirana z dinamitom, da bo šla v zrak, ko bomo stopili na tla tega mesta. Ista slika se nam bo potem razodevala iz oken-skih votlin in kadečih se hišnih front ter razbitih hiš. Kar smo ohranili radi novega reda, ki ga nosimo v naših srcih, se bo zrušilo v organiziranem sovjetskem kaosu v dimu in razbitinah.

Sovražnik hoče vse to, in mi mu bomo to razdejanje ofajšali. Neusmiljeno padajo granate naše artilerije v njegove vrste in razbijajo sleherni odpor. Milijonsko mesto ob Črnem morju je obkroženo v toči naših granat ter odrezano na suhem in na vodi. Stojimo še samo par kilometrov pred Odese!

GOSPODARSTVO

Nemčija in gospodarska vojna

V boju za življenje in smrt, ki ga bje Nemčija, ne bo odločila porcija mesa, če je dosegla mirnodobno velikost ali pa ostala pri sedanjih količinah. Za živo generacijo je odločilno, da bomo zmagoviti do kraja in da dobimo vojno. V sedanjih razmerah je prehranjevalno-gospodarski položaj iste važnosti kakor vojaški. V obeh ozirih smo lahko zadovoljni.

Ob prevzemu oblasti po nacionalsocializmu je 65% domače produkcije krilo prehranjevalne potrebe nemškega naroda. Ko je izbruhnila vojna, je Nemčija pridelala že 83% vseh svojih potreb doma. Pri tem je zaposlitev ljudi in izboljšanje zasluzka širokih ljudskih množic povečalo tudi potrošnjo. Ob izbruhu vojne za celotne potrebe še nepopolno domačo produkcijo, je velemna zunanja politika Führer-je izpopolnila z uvozom, kar se v svetovni vojni ni dogajalo. Nihanje v lastni produkciji in v uvozu se (in se še) izravnavajo iz zaloga, ki jih je preskrbela skrbna državna uprava. Prilagoditev prehrane vojnim razmeram z uvedbo naloge je bila prostovoljna, pravočasna in neprisiljena. Angleži so se ji od začetka posmehovali, pozneje so pa bili prisiljeni, da nas v tem nepripravljeni posnemajo.

Kljub temu je list „Washington Post“ nedavno objavil zaupno poročilo poljedeljskega ministra Zedinjenih držav Severne Amerike, da je položaj oskrbe Anglije z ozirom na stalne izgube lajdi zelo resen. Ako Zedinjene države ne prispejajo z živili, Anglija bodoče

zime ne bo prestala. Isto je potrdil tudi dnevnik „Times“ v pojasnilnem poročilu iz Srednje Anglije o pritožbah odbora, ki nadzoruje živilske cene. „Times“ navajajo primere roparskih cen, ki jih zahtevajo nekateri spekulantje. Od avgusta 1939 so v veleprodaji poskočile cene za 48%, cene življenjskim potrebščinam približno za 60%, industrijski izdelki pa za 37%. Ta ogromen porast cen za življenje potrebnim predmetom je povzročila zanemarjenost kmetijstva in lastne produkcije ter nemški pomorski in zračni uspehi, ki otežavajo uvoz.

Pogled v sosedno Švico nam prikazuje sličen razvoj. Veletrgovske cene so od začetka vojne poskočile za 60%. Tudi indeks cen življenjskih potrebščin zaznamuje porast, akoravno ne v isti višini kakor pri trgovini na veliko. Pri tem je soodlojučno, da se je glasom uradnih dokazov po letu 1900 nad 25.000 kmečkih gospodarstev zapustilo oziroma prepustilo slabemu gospodarjenju.

Medtem je pa nacionalsocialistično državno vodstvo od vsega začetka povspeševalo kmetijsko gospodarstvo ter se z vsemi silami zmagovito bojevalo v bitki za povečanje produkcije, ki jo vodi državni prehranjevalni urad. Na ta in še na druge načine kakor ureditev potrošnje in reda na trgu prehranjevalnega gospodarstva, je Nemčija uspelo indeks za življenje potrebnih cen v primeru z drugimi in sovražnimi državami obdržati na nizki stopnji ter narod nasititi. Nobenega dvoma ni, da se bo vse to zgodilo tudi v bodoče.

× **Obrtne razstave v znamenju nove Evrope.** Da je kljub vojni obnovitveno delo za frontami živahno, je razvidno iz ravnokar se vršičih razstav industrijskih izdelkov, ki nikakor ne zaostajajo za poljedeljsko produkcijo. Vse letošnje jesenske obrtne razstave zrcalijo očito sliko mirnega dela naraščajoče nove Evrope. Dne 31. avgusta so v Leipzig-u otvorili državno razstavo (Reichsmesse), kar predstavlja nekakšen uvod za otvoritev nadaljnjih sličnih prireditvev in sicer: Dne 7. septembra je otvoritev jesenske razstave v Pragi, 14. septembra v Köln-u, 21. v Wien-u, nakar bo sledila nemška razstava na Vzhodu. Istočasno je nekaj jesenskih obrtnih razstav v tujini, ki živi z Nemčijo v prijateljsstvu, kjer bodo razstavile tudi nemške trdke. V Bratislavi bo mednarodna donavska razstava, takoj po isti bo otvoritev zagrebškega zbora, nakar sledi otvoritev holandske jesenske razstave v Utrecht-u. V Hermannstadt-u v Romuniji bo nadalje mednarodna razstava, kjer bo Nemčija imela svojo informacijsko pisarno. Končno se bo Nemčija udeležila tudi turške vzorčne razstave v Izmir-u, ki bo trajala cel mesec. Kot znak priznanja in spoštovanja, ki ga v svetu uživa nemška tehnika, bo na razstavi »Deutsche Werkstoffe in der Schweiz«, najboljši dokaz.

× **Stari jugoslovanski bankovci po 100 in 500 Din** so na Hrvaškem dne 28. avgusta prenehali biti plačilno sredstvo. Te bankovce bodo zamenjali za kune.

× **Ibero-ameriška republika Argentina** je kupila 16 italijanskih trgovskih ladj, ki so se nahajale v ibero-ameriških morskimi lokali.

× **Pomanjkanje bencina v Braziliji.** Vsled vojne je tudi v Brazilijo oteškočen uvoz bencina. Vlada je v tem podvzela prve korake ter gospodarskim krogom svetovala preureditev avtomobilov na pogon z lesnim plinom.

× **Premoženje podanikov Zedinjenih držav Severne Amerike** je s posebno odredbo šefa civilne uprave na Spodnjem Stajerskem stavljeno pod zaporo.

× **Tako je življenje delavcev v židovsko-demokratskih državah.** Zvezni urad za statistiko v Washingtonu objavlja, da so v prvih sedmih mesecih leta 1941 v Zedinjenih državah Severne Amerike doživeli 505 delavskih stavk. Stavkalo je skupno 1.327.000 delavcev, ki je radi tega pri svojem zaslužku bilo prikrajšano za 15.750.000 delovnih dni.

× **Italija poveča svoje nasade riža.** Italija je doslej, kakor znano, riž pridelovala v svojih severnih provincah Milano, Pavia, Vercelli in Novara, ker so tam najboljši pogoji za namakanje riževih nasadov. Pred par leti so z rižem poskusili tudi v Kalabriji in Siciliji. Letos so to ponovili še v Apuliji. Ker so se vsi ti poskusi dobro obnesli in je namakanje brez velikih težav omogočeno, bodo odslej v vseh imenovanih pokrajinah dosedanja riževa polja znatno povečali.

× **650 plemenskih kozlov.** V Kurhesen-u imajo vsako leto sejem za mlade plemenske kozle. Letos so jih prodali 450 v nove vzhodne pokrajine Velike Nemčije, 200 jih je pa šlo v vzhodni del province Preussen in češko-moravski protektorat.

× **Ureditev gospodarstva z usnjem.** Za Spodnjo Stajersko je izšla odredba, ki urejuje gospodarjenje z usnjem. Tozadevni v Reich-u veljavni odredbi od leta 1939 in 1940 sta stopili tudi pri nas v veljavo. Položaj deželnega gospodarskega urada in nosilca kontingenta v smislu državnih predpisov v teh zadevah, zavzame šef civilne uprave. Pooblaščenec šefa civilne uprave bo določil okrožne veletrgovce usnja.

× **Nova gonilna snov za motorje.** Na Švedskem so pri izdelovanju etra kot stranski produkti iznašli novo gonilno snov za motorje. Gre za tekočino, ki se ji primeša nekoliko špirta, nakar ima iste lastnosti kakor bencin. Avtomobilski kemične tovarne, ki ji gre za sluga za ta izum, se baje že celo leto uspešno poslužujejo lega novega gonilnega sredstva.

× **Reichsmesse Leipzig 1941.** T. j. veliki svetovni vzorčni sejem, je bil preteklo nedeljo otvorjen natančno tako kakor v mirnem času. Število producentov-razstavljalcev je poskočilo od 6222 lanskega leta na 6625. Doselej si je ogromno razstavo ogledalo že nad 100 tisoč ljudi. Pozdravne brzojavke so ob otvoritvi poslali Reichsmarschall Hermann Göring ter državni ministri dr. Göbbels, v. Ribbentrop in dr. Lammer.

× **Ribogojstvo na Norveškem.** V sodobno urejenih umetnih valilnicah sladkovodnih rib na Norveškem so v letu 1939/40 izvalili 17 milijonov rib. Od teh je bilo 10 milijonov postrvi in lososev, ki so deloma morske in deloma sladkovodne ribe. Ti zavodi gojijo tudi planinsko-vodne postrvi, rečne okune, ščuke in še razne druge sladkovodne ribe. V umetno urejenih valilnih napravah je valilni proces in gojitev ribjega naraščanja na najpopolnejši in najnovjši podlagi. Kakor pri kokošjih valilnih aparatih, se tudi pri ribovalilnih napravah poslužujejo elektrike. Najnovejša izkustva na tem polju so dokazala, da pri ribjih jajcah električna struja lahko nadomesti oplojevalno mleko moških rib.

× **Nove stokronske bankovce** so uverili v Slovaški. S 6. septembrom se vzame iz prometa dosedanj čehoslovaške bankovce z nadpisom »Slovaška država«.

× **Preureditev rumunske industrije.** Rumunski minister za gospodarstvo Marinescu je izdelal načrte za preureditev rumunske industrije. Zamišljeni so novi naravni gospodarski centri, ki naj omogočajo preskrbo z surovinami ter olajšajo blagovni promet, da se zadosti potrebam potrošnje.

× **Srbija bo izvažala sladkor.** V Srbiji imajo tri tovarne sladkorja, ki izdelajo 4500 vagonov sladkorja letno. Ker iznosi domača potrošnja samo 2300 vagonov, bo Srbija imela letno 2200 vagonov sladkorja za izvoz v tujino.

× **O izročitvi gumene pnevmatike.** Na podlagi odredbe z dne 14. aprila t. l., s katero so zaplenjene vse pnevmatike iz kaučuka, je sedaj izšel odlok o izročitvi iste. Vse pnevmatike motornih vozil, kakor tudi druge pnevmatike se morajo do 15. septembra 1941 izročiti uradnim županom. Izvzeta je ena rezervna pnevmatika za vsako motorno vozilo in vsak privešek. Za pnevmatiko se smatrajo plašči in zračnice, gumijasti traki, svitki in zračni obroči. Izročitelji sprejmejo po določeni izročeni pnevmatikah. Oddano blago se bo odškodovalo po vrednosti, ki jo določi Reichsreifenlager in Graz.

UMNI KMETOVALEC

Kdaj in kako bomo spravljali buče?

Poletje nagiba h koncu. Krompirjevka, v kolikor krompir še ni izkopen, leži že rjava in mrtva na tleh in le tu in tam se po njih zelenijo otočki bohotnih listov; buče imajo zdaj svojo »sezono«, ko so se osvobodile tekmecev in ostale same na njivi, kjer lahko zdaj same izkoriščajo sončno svetlobo in zemeljsko vlago po mili volji. In te potrebujejo mnogo: močno razvita bučna rastlina porabi dnevno do 50 l vode in več!

Buče torej še rastejo, a tudi že zorijo.

Kdaj bomo buče spravljali?

Ker gojimo buče navadno le kot vmesni sadež, je skrajni rok, do katerega moramo tudi buče spraviti z njiv, postavljen z dnem, ko bomo njivo zorili za ozimino. Do takrat imajo buče še čas rasti in zoreti. Kot vemo, pa ne dozori vse hkrati.

Zato bomo tudi spravljali pridelek buč postopno, kakor dozorevajo. In kdaj je buča zrela? Po barvi se to ne da presoditi, ker so buče raznih sort v zelenem stanju različne barve: rumene, bele, nekatere pa ostanejo tudi zelene.

Da je buča zrela, pa spoznamo po tem, ako votlo zadoni, če jo potrkammo s prstom.

Tako zrele buče odrežemo od rastline tako, da pustimo na bučah še kakšnih 10 cm dolge peclje. Odrezane buče pustimo še nekaj dni ležati na njivi, da se osušijo in še bolj pozorijo. Nato šele jih zvozimo domov, kjer jih shranimo na pokritem, suhem in hladnem prostoru.

Kdor prideluje buče samo za krmo, razreže vsak dan le toliko buč, kolikor jih dotični dan pokrmi, ostale pa pusti čakati cele.

Za pridobivanje semena in olja iz buč pa je ta način uporabe prepočasen, kajti buče v dobri shrambi čakajo celo do konca zime. Zato bomo raje ob prvi priložnosti, ko nam bo čas dopuščal, vse buče razsekali in pobrali seme iz njih.

Nato bomo buče ensilirali, bodisi same, ali pa pomešane z drugimi rastlinami, ali njih deli. Tudi morebitno še zeleno bučno listje in trte lahko ensiliramo.

Lahko pa razrezane buče tudi posušimo in jih nato zmeljemo z mlinom za drobljenje krme (Schrottmühle). Če pridelujemo buče v večji meri, je sušenje mogoče

seveda le, ako imamo na razpolago primerno sušilnico.

Seme, ki smo ga pobrali iz buč, moramo takoj očistiti, — a ne oprati!, — in razgrniti prav plitvo na sončnem prostoru, da se posuši. Najboljše so v ta namen posebne sušilne lese, takozvane »dire« (iz nemškega: Die Dürre = suša), ki jih je videti ponekod in ki se dajo ob slabem vremenu potegniti pod streho. Če je vreme neugodno, smemo bučnice sušiti tudi na rahlo topli krušni peči ali sušilnici, vendar tako sušeno seme nima one lepe bele barve, kot na soncu sušeno in je kaj rado žaltavo.

Sploh je sušenje in shranjevanje semena pri bučah najbolj kočljiva zadeva, ker zelo rado splesni in postane žaltavo, in s tem seveda mnogo manj ali docela neuporabno za predelavo v jedilno olje. Zato moramo bučno seme shranjevati na mrežah razgrnjeno ali v redkotkanastih vrečah nasuto, v zelo suhem in zračnem prostoru ter ga pogostoma premešavati ali pretresati, dokler ga ne oddamo v oljarno.

Postopka, kako se iz bučnic pridobiva olje, ne bomo podrobno obravnavali, ker je v okoliših, kjer bučno olje prešajo doma, splošno znan, kjer pa to ni v navadi, je bolje, da oddajo bučnice v kakšno oljarno, katerih je več v Marburgu in drugod. Pomnimo le, da je potrebno bučnice pred predelavo v olje oluščiti; pri bučah-golicah, katerih seme itak nima lusk, pa to delo odpade.

Da boste lahko vsaj približno v naprej izračunali količino pridelka semena, oz. olja, navajamo, da se računa, da dajo buče približno za 2 odst. svoje skupne sveže teže suhega semena, in da ima seme buč »golic« do 50 odst., seme drobnosem-skih buč do 40 odst. olja v sebi. Seme velikoplodnih buč (n. pr. »centerice« itd.) pa ima povprečno samo do 25 odst. olja in je tudi sicer za predelavo v olje skoraj neuporabno.

Bučne pogače, to so ostanki bučnega semena, ki se dobivajo v oljarnah pri stiskanju bučnega olja, so močno krmilo, ki vsebuje približno 60 odst. beljakovin in toščice. Krmimo jih zdrobljene, predvsem pitavni živini. Hraniti pa jih moramo v temnem, suhem in zračnem prostoru, da ne postanejo žaltave.

Živini zraka in možnost gibanja

Pri nekaterih kmetih je še vedno navada, da stoji domača živina neprestano v hlevu. Posebno velja to za rogato živino. Ponekod imajo celo navado, da jo v hlevu napajajo. Izvzeti so seveda voli za vpreganje. Če primerjamo goveda, ki so vedno privezana v hlevu, z voli, ki se kot vozna živina gibljejo na svežem zraku, nam bo takoj jasno, zakaj je v hlevu stoječa žival vedno bolj slabotna, slabo razvita, nerodna, večkrat tudi kilava, skrivljenih nesprennih nog itd. ter v zdravstvenem pogledu občutljivejša.

Teličkom, junčkom in kravam, ki stojijo leto in dan privezani v hlevu, ne primanjkuje samo zdravega zraka in sonca — kar jim je za zdravje, razvoj in naraščaj ravno tako potrebno kakor sta svež zrak in sonce potrebna človeku —, temveč tudi telesnega gibanja. Zamislimo si samo, kako bi se počutil človek, ki bi celo leto izmenoma stal in ležal v sobi na enem prostoru privezan, ne da bi se sprehodil.

Telesni ustroj krave ali telice, ki pride iz hleva samo, kadar jo ženejo k oploditvi, da bi dala naraščaj, je gotovo v takem stanju, da bi bila bolj zrela in sposobna za živinsko bolnišnico kakor za obrežitev. Pri taki telici ali kravi seveda ni zanesljivega izgleda, da bo kmetu povrgla zdravega in močnega teleta, če bo do oploditve in normalnega poroda sploh prišlo.

Najboljši dokaz o ugodnem, potrebnem in koristnem vplivu svežega zraka in gibanja v prosti naravi na soncu, so nam planinska goveda. Paša v planinah s stalnim gibanjem na zdravem svežem zraku in soncu je iz teh živali napravila najboljše mlekarice, dobro rejeno klavno živino, po telesnem ustroju pa najlepše razvito pasmo za plemo. Mleko planinskih krav je tudi po svoji kakovosti daleč pred mlekom, ki ga producirajo ravnine, kjer se mlekarice veliko manj gibajo.

Iz povedanega sledi, da je v interesu živinoreje in v korist kmeta, če pride goveja

živina kolikor je največ mogoče na zrak. Paše ali pa ograjeni manjši prostori za razgibanje in tekanje so za živinorejo naših kmetov zelo potrebni in važni.

Vse to velja seveda v isti meri tudi za ostalo domačo živino. Zdrav, svež zrak in gibanje na prostem je naraven življenjski način živali ter za njeno lepo in dobro uspevanje iste važnosti, kakor je važna in potrebna primerna hrana in nega.

Pobude za kmetško delo v septembru

Poljedelstvo: Selev začnemo z ozimnim ječmenom, nadaljujemo z ržjo in ozimno mešanico ter končamo s pšenico. Pomnimo, da zahtevajo vsa ozimna žita, posebno pa rž, sesedeno zemljo pri setvi, da jih sejemo le v dovoljno osušeno zemljo in da moramo setev takoj prekiniti, ako se zemlja maže. Če smo po zgodnjem krompirju ali krmnih rastlinah zemljo sprasili, pognojili z dodatnim umetnim gnojem (na primer s fosfatnim gnojilom), nato jo srednje globoko preorali ter pustili 10 do 14 dni sesesti, smo gornjim zahtevam popolnoma zadostili. Priskrbeli si bomo seme dobrih vrst, če le mogoče od priznanih. Da moramo seme očistiti, sortirati in razkužiti, se samo po sebi razume. Pridrževali se je strogo navodil za razkuženje ter je zlasti jemati samo učinkovita, preizkušena sredstva.

Izkopavamo krompir in če nismo pridelovali semenski krompir na posebnem polju, ga na polju sortiramo na tri vrste: semenski, za prodajo in za hrano. Spravljamo tudi fižol, koruzo, proso in ajdo. Kosimo semenske in druge detelje, travne mešanice in zeleno koruzo, ki jih sušimo oziroma razrežemo in ensiliramo. Vse shrambe smo pred tem dobro očistili in pobelili ter temeljito prežračili. Opravimo nadalje žetvo ajde in prosa.

V vrtnarstvu je nastopil zadnji čas za selev motovilca, zimskega graha, zimске solate in radiča. Posadimo zimski česen ter presadimo jagode. Dozorele pridelke spravljamo in nabiramo seme.

Sadjarstvo: V sadjarstvu bo treba letos iz prehranjevalnih razlogov pomisljati na to, da bomo nasušili dovolj sadja. Zganjekuhe se bomo po možnosti izogibali, pač pa hočemo letos nakuhati dovolj sadnih mežg.

Vinogradništvo in vinarstvo: Zaznamujemo kakovostne in rodne trse radi rezanja cepičev, slabo rodne zaradi precepljenja. Dvigamo poleg trse in mladice, popravljamo vezi pri šparonih, obiramo gnilo grozdje. V kleti in prečni popravljamo, čistimo in namakamo za trgatve potrebno posodo. Nove sode ovinimo, stare popravimo, operemo in žveplamo.

Zbiranje zdravilnih rastlin na Hrvatskem. Hrvatsko ministstvo narodnega zdravja je določilo komisijo, ki bo izdelala podlago za zbiranje, negovanje in prodajanje zdravilnih rastlin. Zamisljeno je, da se gojitev v zdravstvene svrhe uporabljivih rastlin pospeši in razširi. V farmakološkem zavodu v Zagrebu bodo razen tega uredili oddelek za raziskovanje takih rastlin.

Kdor oglašuje, napreduje!

ZA GOSPODINJE

Zimska solata

Nekdo mi je dejal, da na zimsko solato nihče rad ne posodi. S tem je hotel reči, da je od vseh povrtin najmanj zanesljiva. In to drži. Do februarja se še nekako kaže, ko se pa pozneje zemlja čez dan tali, po noči pa zmrzne — jo vzame. Vzroke je iskati v velikosti solate, če je v jeseni preveč dorastla, nadalje v uničenju korenin, kar je delo menjajočega zmrzovanja in talitev zemlje ter prezgodaj obrnjena rast.

Vzrokom, ki prezimovanju zimske solate škodujejo, se lahko tudi izognemo. Prvo solato sejemo v drugi polovici avgusta, drugo začetkom septembra. Če je vreme toplo in vlažno, se solata prve setve do sredine oktobra preveč razvije. V bolj hladnem vremenu dobi v tem času le tri do štiri liste, kar je dovolj. Ker preveč razvita solata ne prenese prezimovanja, je v takih primerih za nasad in prezimovanje uporabljati sadike druge setve.

Ponočno zmrzovanje in podnevna talitev zemlje vzdiguje solato in pri tem se ji potrgajo korenine. Da to preprečimo, nasadi-mo solato sredi oktobra v 5 do 8 cm globoke jarkove v smeri od vzhoda proti zahodu. Iztrebljeno zemljo naložimo na južne robove jarkov, da zavarujemo nasad pred sončnimi žarki, kar prepreči talitev zemlje. Razdalja med solatnimi sadikami naj bo 20 cm.

Tudi setev solate avgusta in septembra se naj vrši v slične jarkove. Pregosto setev se mora razredčiti že v jeseni, da se rastlina ne dotika rastline. Solate, ki so nam pri tem odveč, pa seveda lahko uporabimo za nov nasad.

Z nastopom mraza — nikakor pa poprej — pokrijemo solato s smrečjem, da se zemlja ne tali. Tako pokrita naj ostane do pomladi. J. Hrašovec.

go Kokošjereja ima v prvi vrsti namen, da producira jajca. Sele v drugem redu se gleda na pridobivanje kokošjega mesa. Ker je pa znano, da so nad dve leti stare kokoši tako slabe jajčarice, da si ne zaslužijo več svoje hrane, je jasno, da držijo kmečka gospodinjstva ter lastniki perutnine še vedno veliko kokoši, ki jim niso v korist, temveč v škodo. Danes ko stojimo v vojni, je dolžnost vseh, da se razpoložljivo živalsko hrano v korist ljudskega gospodarstva pravilno uporabijo. Pri kokošjereji je to le tedaj slučaj, če znese kokoš najmanj 100 jajc letno. Vse druge kokoši z manjšimi storitvami je treba poklati. Pri tem je seveda treba tudi stare, bolne in sploh manj vredne kokoši izločiti. Držati se je načela, da je bolje držati 30 dobrih jajčaric ter jih pravilno in zadostno hraniti, kakor pa imeti 60 starih ali sploh slabih jajčaric, ki nas ne zadovoljijo.

Zivilski trg Spodnje Štajerske že kaže svoje prehodne lice od poletja na jesen. Zgodnjega krompirja je vsak dan manj in zato se gospodinje po mestih trudijo, da se z njim preskrbijo do dovoza poznega, tudi za stalno shrambo vporabnega krompirja. Z zelenjavo so miestne tržnice še vedno dobro založene.

Kokoš, ki kikeriki-ja, imajo pri neki hiši v Kappeln-u v okrožju Schleswig. Ko kokoši sultan v zgodnih jutranjih urah pozdravlja novi dan, leti kokoš za njim in ga posnema. To je pa ne moti, da bi pozabila na svoje naravno poslanstvo. Kakor vse sestre njenega rodu tudi ona pridno skrbi, da gospodinja ne zmanjka jajc.

MALE VESTI

* Adolf Hitler je sporočil uradu Reichsmesse Leipzig brzojavko, v kateri izraža povodom otvoritve nemškega svetovnega vzorčnega sejma željo, naj bi ta svetovni sejem prispeval k izmenjavi blaga med narodi Evrope ter tako okoristil gospodarsko moč celega kontinenta za življenje evropskih narodov. Führer je zaželel Reichsmesse Leipzig tudi v tem letu popolen uspeh.

* Führer je podelil maršalu finske vojske Mannerheimu o priliki zavzetja stare karelijske prestolnice Viipuri v znak svojega priznanja in priznanja s strani nemškega naroda k dosedanemu Železnemu križu I. in II. razreda Viteški križ Železnega križa.

* Vsak Spodnještajere bo lahko obiskoval gledališke predstave. Urad Volkbildung organizacije Steirischer Heimatbund je v svoji skrbi za izobrazbo ljudstva podvzel korake, da se vsem omogoči vzgojo na zabavni način potom nemške gledališke umetnosti. Za enkrat je v Marburg-u ustvarjen gledališki krožek, katerega članstvo bo uživalo znižane cene pri vseh gledaliških prireditvah. Član gledališkega krožka lahko postane vsak član organizacije Steirischer Heimatbund. Članarina iznosi 50 Rpf. Pogoji o sprejemu in prijavnice se izvejo oziroma dobijo v uradu Volkbildung, Marburg, Tegethoffstraße — Ecke Gerichtshofgasse med uradnimi urami.

* Za pooblaščenca za gasilske zadeve pri civilni upravi za Spodnjo Štajersko je bil imenovan okrožni vodja prostovoljnega gasilstva v Gau-u Steiermark, Diplom. Ing. Wipler.

* Rojstvo, poroke in smrt v prestolnici Spodnje Štajerske. V zadnji tretjini preteklega meseca je bilo v Marburg-u rojenih 39, od teh 20 moškega, 19 ženskega spola. Precej poskočilo je število porok. 26 parov, od teh samo na desnem bregu 14, si je ustanovilo lastno družino. V istem času je umrlo 13 moških in 13 žensk.

* Soproga hrvaškega maršala Kvaternika je preteklo nedeljo po kratki bolezni nenadoma umrla. Zadelo jo je kap. * Angleži in boljševiki so se v Iranu že pobratili. Kakor poročajo nemški listi preko Teherana, so se Angleži in sovjeti srečali v nedeljo v Kasvinu, ki leži 100 milj severozapadno od Teherana. To je bilo prvo srečanje angleških in sovjetskih čet po sklepu angleško-sovjetskega pakta.

* 19.000 smrtnih žrtev so našli v prvem polletju 1941 v Londonu in drugih angleških vlemestih po ugotovitvah ameriške zavarovalne družbe Metropolitan Life Insurance. Tako se množi Churchillova krivda v tej vojni.

* Tajno komunistično tiskarno so odkrili v Sofiji. Policija je zaprla vodje podjetja ter jih izročila sodišču. V tiskarni so našli mnogo državni nevarnega gradiva.

* Grška vlada je izdala zanimivo uredbo. Po tej uredbi se zapleni premoženje vseh oseb, ki ne morejo dokazati zakonitega vira tega premoženja. Na ta način hočejo preprečiti beg takega premoženja v inozemstvo.

* Uvedbo oblačilnih nakaznic takozvane Reichskleiderkarte napoveduje politični komisar mesta Marburg za 1. oktober. Radi tega se v Marburgu septembra meseca ne bo izdajalo nikakršnih nakaznic za tekstilno blago. Izjeme so samo pri porodih, porokah in smrtnih slučajih.

* Križarka „Kirov“, ponos boljševiške mornarice, je bila pred Revalom tako težko poškodovana, da ni več uporabna za vojskovanje. Križarko so spustili šele 1. 1936 v Petersburgu v vodo. Križarka je imela 8000 ton ter je razvijala 33 milj na uro. Oborožena je bila z devetimi topovi po 18 centimetrov, več manjšimi topovi ter dvanajstimi cevmi za izstreljevanje torpedov. Na krovu je bila tudi posebna naprava za spuščanje dvoje letal. Ta ladja je razen tega lahko položila 100 min.

* Na jesenski razstavi v Leipzig-u razstavlja letos prvič tudi novo ustanovljena država Hrvatska.

* Plutokratje in boljševiki roke v roki, Kakor poročajo nemški listi iz New Yorka, izhaja v Angliji od izbruha vojne na vzhodu komunističen dnevnik pod naslovom »Soviet War News«. Ta dnevnik je tiskan deloma v ruskem, deloma pa v angleškem jeziku.

* Italijanski finančni minister grof Thaon de Revel je prispel v Berlin ter je s tem vrnil svoječasni rimski obisk nemškega finančnega ministra grofa Schwerin-Crosigka. Na anhaltškem kolodvoru je pozdravil svojega gosta nemški finančni minister grof Schwerin-Crosigk, istočasno pa je bil pozdravljen tudi od italijanskega poslanika Dino Alfierija. Po sprejemu se je podal grof Thaon de Revel k spomeniku pačim vojakom, kjer je položil venec v italijanskih barvah.

* Nemški generalni štab ima na vsej vzhodni fronti inicijativo v svojih rokah. Tako ugotavlja Erkelit v turskem listu »Džumhuriyet« v svojem razglabljanju o trenutnem položaju na vzhodu.

* »Crna vožnja« je zahtevala pet mrtvih. V Peisterwitzu (Ohlau) se je zgodila te dni težka nesreča, ki je zahtevala pet človeških žrtev. Neki 17letni sofer je v Zedlitzu kročal v družbi pet moških ter jih je nato naložil na tovorni avtomobil. Vozil je z veliko brzino in je na nekem mostu prebil ograjo. Tovorni avto je strmoglavil v reko in le soferju je uspelo, rešiti se skozi odprto okno. Vsi ostali moški med 18. in 40. letom so utonili oziroma se zadušili. Sofer, ki je zadobil nekaj prask, je bil takoj aretiran.

* Položaj Japonske zahteva skrajno edinstvo naroda. Japonski vojni minister general Tojo je imel v ponedeljek na neki konferenci vojaških poveljnikov govor o resnem položaju Japonske, ki da zahteva skrajno edinstvo vsega naroda. Vojska in narod morata stati kot en sam mož, da bosta zamogla uresničiti neomajne cilje Japonske na Daljnem vzhodu.

* Protizidovsko gonjo bodo začeli na Japonskem kot uvod za pobijanje vohunstva. V to svrhu obstoji posebna organizacija za obrambo pred vohunstvom.

* Hrvatska potrebuje za svojih 5000 ljudskih šol več kakor 20.000 učiteljev. Sedaj je zaposlenih samo 12.000 učiteljev.

* Značilna republikanska volivna zmaga v Zedinjenih državah. V Janesvillu, državi Wisconsin, so se vršile nedavno nadomestne volitve za reprezentančno zbornico. Izvoljen je bil republikanski kandidat Lawrence Smith z 29.000 glasovi proti demokratu Amli-u, ki je dobil samo 16.000 glasov. Republikanci so, kakor znano, v opoziciji proti demokratu Rooseveltu, ki zagovarja politiko takozvanega interveniranja ali vmešavanja v evropsko vojno. Republikanci so pa za izolacijo, t. j. za nevmešavanje v zadeve, ki se Amerikancev ne tičejo.

»Junaska požrtvovalnost« generala Simovića. V Beogradu izhajajoče »Novo Vreme« poroča, kako je brezvesten pučist general Simović ob izbruhu vojne proslavljajal močite svoje hčerke. Dne 6. aprila v jutro, ko so prva Stuka-letala priletela nad Beograd, je bila gostija ravno na višku. Pri tem je general Simović takoj pobasal vse svoje ženitovanjske goste v avtomobile ter z njimi pobegnil v Valjevo. Vrhovno poveljstvo svoje armade je pa pustil brez šefa. V Valjevu je hotel nato poročno proslavo nadaljevati, kar so pa svatje z ozirom na izbruh vojne odklonili. Na to je požrtvovalni junak in vojskovodja Simović, namesto da bi se vrnil na svoje mesto, zbežal v Banjo Koviljačo in od tam v Zvornik, kjer se je pri meščanih skrival. Svoj beg je nato nadaljeval v Sarajevo in v kopalniški ljidža. Ker se mu tudi tam ni zdelo varno, jo je popihal dalje v Črno goro, od tam pa naprej v takozvano »obljubljeni dežel« Palestino, od koder je končno dosegel London.

* Spodnještajerc odlikovan z viteškim križcem železnega križa. Führer je na predlog vrhovnega poveljnika Reichsmarschall-a Göring-a, v Pragerhof-u in Spodnjem Štajerskem rojenemu letalskemu Oberleutnant-u Suchatzy-ju podelil Viteški križec k železnemu križu.

* Razstavo nemške mode so imeli v Zagrebu, ki je dosegla popoln uspeh. Oglevalci so se predvsem pohvalno izražali o praktičnosti in času odgovarjajoči eleganci razstavljenih modelov. Razstavo so zaključili s čajanko, ki so se je udeležili zastopniki gospodarstva in države in Hrvatske.

* 46.000 hrvatskih delavcev je odšlo v Nemčijo na delo, odkar je ustanovljena neodvisna država Hrvatska.

* Otvorili zagrebske jesenske razstave bo prisostvoval predsednik prodajnega sveta nemškega gospodarstva Dr. Hunke z večjim številom profesorjev visoke šole za svetovno trgovino v Wien-u.

* Taborišče učencev ali vajencev za hišno gospodarstvo. V Wetzelndorf-u blizu Graz-a v ljudskem domu se nahaja 23 vajencev hišnega gospodarstva, ki bodo v jeseni polagali svoje izkušnje. To šolsko taborišče, ki jim nadomešča strokovno ali poklicno šolo, vodijo in nadzorujejo organizacija Deutsches Frauenwerk ter šolske nazorne oblasti. Šolanje za ta nov v naših krajih še neznan poklic, bo gotovo tudi za marsikaterega fanta Spodnje Štajerske spodbuda, da se ga bo, ko pride čas in priložnost, z veseljem poprijel.

* Z mizarso žago operirajo svoje ranjence. Pri zavzetju mesta Luga so nemški vojaki v neki sovjetski poljski bolnišnici naleteli na dva težko ranjena boljše-vojaška vojaka. Po bližnjem ogledu so našli še v neki kleti skritega vojaškega zdravnika žida, ki je pred Nemci pobegnil. Ko so mu ukazali, da mora svojo zdravniško dolžnost nadaljevati, se je takoj lotil svojega dela. V največje začudenje nemških vojakov, je ranjencema z navadno žago za les odrezal ranjene ude. Na vprašanje, če nima zdravniških instrumentov in narkotičnih sredstev, je zmajal z glavo rekoč, da so take stvari namenjene samo za višje četne zdravnike, medtem ko je ta poljska bolnica namenjena samo za moštvo.

* Nahajališča rjavega premoga so račli v bližini Ludbrega na Hrvatskem. V istem ozemlju se vršijo vrtanja za zemeljskim oljem.

* Nov savski most pri Brodu. Kakor znano, so Srbi aprila pri svojem umiku razstrelili veliki železniški most čez Savo pri Brodu, ki veže Slavonijo z Bosno. Sedaj je ta most popravljen ter izročen svojemu namenu.

* Spominsko razstavo »Sto let železnice« so 1. septembra otvorili v Prerau-u. Na podlagi dobro izdelanih modelov je podan pregled razvoja železniške tehnike ter vseh za človeštvo koristnih pridobitev. Kakor znano, so ravno pred sto leti — 1. septembra 1841 — na takozvani severni železnici Wien-Prerau, otvorili prvi promet na imenovani progi.

* Rumunski delavci za Nemčijo. V Berlinu so se koncem avgusta vršila pogajanja za zaposlitev večjega števila rumunskih delavcev v Nemčiji. Casopisje poroča, da se je zadevo zadovoljivo rešilo in je v kratkem pričakovati odhod prvih transportov delavcev iz Rumunije v Reich.

* Boljševiki že koljejo po Iranu. Kakor poročajo listi iz Teherana, glavnega mesta Irana, so Sovjeti po vkorakanju v Tebris usmrtili 22 oseb, češ da so bili »sovražniki« Sovjetske Unije.

* Zagreb bo prihodnje leto slavil 700 letnico obstoja kot svobodno mesto. Kakor znano, je kralj Bela IV. proglasil Zagreb 1. 1242 kot svobodno mesto. V ta namen se bodo prihodnje leto vršile v Zagrebu velike slavnosti.

* Za državnega tajnika v hrvatskem finančnem ministrstvu je bil imenovan dr. Filipančić.

* Zagrebški župan Ivo Werner se bo na povabilo mesta München podal predvidoma koncem septembra v Nemčijo, kjer bo študiral rešitev raznih občinsko-gospodarskih vprašanj po raznih vele-mestih.

* Z umetno svilo šivajo. V Nemčiji uporabljajo vedno več umetne svile za šivanje. Posebno oblačilna industrija uporablja za izdelavo plaščev, moških in ženskih oblek umetno svilo kot šivalno svilo. Da se umetno svilo lahko uporablja za šivanje, jo v tekstilnih tovarnah prej za to svrhu še posebno oplemenijo. Kakor znano, se je doslej za šivanje uporabljalo sukanec iz prave svile, svilenih odpadkov, bombaža itd.

* Sto in eno leto starosti je dosegel najstarejši človek v Marburg-u, zdravnik dr. Josef Urbaczek.

* 1700 čistokrvnih psov so razstavili na šesti državni razstavi psov, ki se je vršila 30. in 31. avgusta 1941 v Stuttgart-u.

* Državni zavod za raziskovanje vitaminov. To je življenjsko-vажnih kemičnih snovi v prehrani, ki bo hkrati neke vrste posvetovalni organ vlade, bodo otvorili v Berlinu.

* Najnovejši izum v izdelovanju kmetijskih strojev. V Nemčiji so izdelali stroj, ki nasadi v eni uri 8 do 10 tisoč rastlin. Stroj pri tem ne poškoduje nobene sadike, pač pa nazadnje vsako z vodo primerno zalije.

* Električno motorno kolo je konstruiral neki inženir v Parizu. Kolo tehta 65 kg ter vozi 30 km na uro.

* Tudi pariški židje bodo delali. V Parizu so oblasti aretirale pet tisoč Židov ter jih vtaknile v delovna taborišča.

* 95 let starosti sta dosegli dvojki Minna Schmidt in Augusta Ziemann v Magdeburg-u. Dvojki, ki sta danes že dolga leta vdovi, sta rojeni leta 1845.

* Pazite na otroke. V Berndorf-u pri Grambach-u sta se v kuhinji igrala dva otroke. Pri tem je dveletna Erna Rauscher padla v lonec z vroče-kuhana svinjsko hrano. Otok je pri tem dobil smrtonesnevarne opeklino. Odpeljali so ga v bolnišnico v Graz.

* 80 oseb je umrlo za sončarico na neki veselici, ki se je vršila 20. avgusta v Budimpešti.

* Vsa podjetja, ki so v židovskih in srbskih rokah bodo na Hrvatskem prevedli v hrvatsko posest. Pri tem se bo gledalo, da dobi hrvatski narod zdravo narodno gospodarstvo. Velepodjetnikov z večjim številom trgovskih hiš itd. si Hrvatska ne želi.

* Lep lovski plen zaznamuje madžarsko lovstvo. V lovski sezoni 1939/40 so ustrelili milijon zajcev, 13.700 srn, 7600 jelenov, 520.000 jerebic, 366.000 fazanov, 65.000 divjih rac ter še raznih drugih vodnih ptic.

TO IN ONO

o Lovci človeških lobanj na Filipinskih otokih. V hribovskih gozdovih na imenovanih otokih živi plemo, ki še danes goji lov na človeške lobanje. Tamkajšnje oblasti so ravnokar odkrile, da plemo Llongot, ki živi v višavah gorovja Sierra Madre na otoku Luzon-u, topogledno strašno tiranizira svoja sedna mirnejša plemena. Akoravno gre za maloštevilno, v nedostopnem gozdu, živijo rod Llongotov, so ti divjaki prihajali v nižine v skupinah po šest mož, kjer jim je uspelo, da so zadovoljevali svoji divji navadi in strasti. Skupina zverinskih lovcev v človeških podobah je navadno na skritem čakala in prežala na svoje žrtve. Kakor hitro so opazili, da je prišel kdo iz koč, ki so si jo izbrali za svoj lovski revir, so mu z enim samim zamahom svoje sekire odsekali glavo, jo pobrali ter z isto zbežali nazaj v planine. Tako so postopali po dnevu. Po noči so pa zažgali kočice ter čakali, da so prestrašeni ljudje iz svojih gorečih bajt pribežali kakor so jih položili in jim posekali glave. Nastavljali so tudi zanke. Dotik grma je zadostoval, da se je sprožila puščica, ki je usmrtila moškega, ženske ali otroka, ki ga je nato skrit lovec obglavil. Ti lovci človeških lobanj so pri povratku k svojemu plemenu svoj lovski plen in uspeh po njihovih divjih navadah skupno proslavljali. Medtem, ko so človeške lobanje shranjevali kot nekakšne spomine in znake svojih lovskih zmag in uspehov v primitivnih pletenih košarah postavljenih v svojih bajtah, so po vsakem uspešnem lovu prirajali velike zabave in veselice. Tem zločinom se dolgo ni moglo napraviti konca. Divjaki so namreč vedno izvohali, kedaj pride policija v naselbino in so že prej vse lobanje poskrili. Sedaj se je oblasti posrečilo v neki mali naselbini najti 138 človeških lobanj, kar bo povod za najstrožje kazni. Casopisje poroča, da bo celo gorovje Sierra-Madre s policijo in vojaštvom preiskano, da se zaščiti mirno in kulturnejše ljudstvo na otoku. Filipinski otoki ležijo na Daljnem Vzhodu v Tihem ali Velikem Oceanu in stojijo pod oblastjo Zedinjenih držav Severne Amerike.

Čitajte in naročite dnevnik

„Marburger Zeitung“

»Marburger Zeitung« je uradno glasilo organizacije »Steirischer Heimatbunde«. Naroča se pri »Verlag der Marburger Zeitung«, Marburg, Badgasse 6, Postscheckkonto 54.608.

O bodočih porokah in poročnih posojilih

„Stajerski Gospodar“ je nedavno počeno poročal o predpisih, ki v Nemčiji zaročencem omogočajo poročna posojila. Kakor sodimo po mnogoštevilnih pismeno nam stavljenih vprašanjih, si mnogo mladih Spodnještajercev, ki bi si radi ustanovili lastno družino in jim v to svrbo primanjkuje denarnih sred-

DOPISI

□ **Trifail.** V kamnolomih tvrdke Hauck smo imeli delavsko zborovanje. Delavcem je govoril vodja delovno političnega urada organizacije Steirischer Heimatbund. — V nedeljo smo imeli jutranjo petje, ki ga je priredila skupina dijakov državne glasbene visoke šole iz Graz-a. — Tudi urad Volkswohlfahrt je v našem okraju poučeval in šolal pomožne voditeljice. Organizacija »Mutter und Kind« bo sedaj svojo koristno delo lahko še v večjem obsegu razširila.

□ **Hochenegg bei Cilli.** To pismo prihaja iz hiralnice, iz zavoda ostarelih in onemoglih, iz hiše fistlih, ki imajo večino življenja za seboj. Kljub temu pa z velikim zanimanjem zasledujemo dogodke doma in po svetu ter jih presojamo po njih veličini in važnosti. Odkar smo po osvoboditvi Spodnještajerske deležni nacionalnosocialistične socialne politike, ki je »socializem v praksi«, je seveda tudi naše življenje tukaj boljše in zadovoljivejše. »Stajerski gospodar« prihaja v naše bivališče in nam tvori most med našo osamljenostjo ter zunanjim svetom. Novosti in dogodki ožje in širše domovine, poročila z bojišča ter sploh vse, kar prinaša, nam je vedno težko pričakovano čtivo. Nekateri se pri čitanju čutijo kakor prerajeni in pomlajeni. Ko je list že večkrat tiho in glasno prečitano, sledijo debate, ki nam nudijo duševno hrano vse do prihoda nove številke. Vsi brez izjeme pa želimo našemu Führer-ju in njegovi hrabri vojski popolno zmago, ki mu jo je previdnost namenila in bo tudi Spodnještajercem zagotovila srečno bodočnost.

□ **Prasberg.** Prehranjevalni urad iz Cilli-ja je pri nas priredil posvetovanje o sodobni uporabi sočivja in sadja. Udeležile so se ga predvsem naše kmetice, ki so dobile tudi navodila za zbiranje jaje v tekočem in bodočem letu.

□ **Maria Rast b. Marburg.** Imeli smo poldnevni tečaj o negi dojenčkov, ki se ga je udeležilo 60 mater. Praktičen in teoretičen pouk o higieni, prehrani in kuhanju za najmanjše otročičke je obiskovalke v vsem zadovoljil.

□ **Lusttal in Krain (Südkärnten).** Kot Spodnještajercu, doma iz okolice Bad Radein-a, mi »Stajerski Gospodar« v pravem smislu besede nadomešča našo lepo zeleno rodno deželo. Vaš sijajno pisan in dobro urejen list prečitam vedno od prve do zadnje vrste. Z vsako številko mi je bolj priljubljen. Posebno poročila o obnovi Spodnje Štajerske so me tako navdušila, da sem pri Vaši upravi naročil oglas, ki mi bo na Spodnjem Štajerskem našel namestitev. — Pa tudi stranke, ki obiskujejo našo brivnico, se dobesedno trgajo za »Stajerskega Gospodarja«. Ljudstvo je tukaj polno hvale in priznanja za bogato in izbrano čtivo Vašega tednika. Največ zanimanja je za novosti in dogodke po svetu ter za gospodarske vesti. — A. B.

stev, dotično vest tolmači, kakor da bi se tudi že pri nas lahko dobilo taka posojila. Da bo zadeva vsem jasna in razumljiva, in da si nikdo ne bo delal nepotrebnih stroškov, ugotavljamo, da pri nas v osvobodjeni Spodnji Štajerski tozadevni zakonski predpis še ni v veljavi. Kakor znano, tvori Spodnja Štajerska samostalno upravno pokrajino, ki ji načeljuje šef civilne uprave s sedežem v Marburg-u. Iz tega sledi, da veljajo na Spodnjem Štajerskem zakoni, ki jih v obliki odredb izdaje šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, medtem ko se nas ostali v Nemčiji veljavni zakoni še ne tičejo. Sele kadar se bo Spodnja Štajerska pravno priključilo k Reich-u, oziroma na Spodnjem Štajerskem uvedlo v Reich-u veljaven takozvani Personenstandsgesetz ali zakon o osebnih stanovih, bo najetje poročnih posojil tudi v naših krajih mogoče.

Ker je vsekakor računati, da čas ko bodo Spodnještajerci deležni vseh dobrih in koristnih določil imenovanega zakona, ni več daleč, lahko že danes povemo, da bodo takozvani Standesamt-i — po našem stanovsko oblastvo ali civilni uradi —, ki se že ustanovljajo, dotične oblasti, ki bodo edino opravljene sklepati pravno veljavne zakonske zveze ter sprejemati prošnje za poročna posojila. Kadar bo zaročni par pri civilnem uradu naročil oklice nameravanega vstopa v zakonski stan, bo hkrati lahko zaprosil za poročno posojilo, ki mu ga bo seveda, če bodo po zakonu dani predpogoji, po sklenjeni poroki davčni urad tudi izplačal. Taka posojila se bo pozneje odplačevalo v obrokih.

Radi orientacije se kratko pripomni, da bodo na poročna posojila opravičeni v glavnem zaročni pari, ki nimajo premoženja in kjer je nevesta z delom ali službo dokazala svojo delavnost in vrednost za ljudsko skupnost. Samo v primerih, kjer gre za zaročence, ki so v svetovni ali sedanji vojni izgubili svojega očeta, bo najetje posojila mogoče tudi v slučaju, če ne bodo izpolnjeni vsi pogoji, ki jih zahteva zakon.

Pri tej priložnosti bo bralce gotovo zanimalo, da bo civilni urad tisto oblastvo, ki bo razen vršenja porok, vodilo tudi rojstne knjige. Vsakega novorojenčka, se bo kadar bo tozadevni zakon na Spodnjem Štajerskem v veljavi, od strani roditeljev moralo prijaviti imenovanemu uradu, kjer bodo njegovo ime in priimek, rojstne podatke itd. vpisali in vzelj v evidenco. Kakor novorojenčke, bo tedaj tudi slučaje smrti treba prijavljati stanovskemu uradu. Civilni uradi bodo torej nekakšni evidenčni uradi prebivalstva za svoje okraje.

„Stajerski Gospodar“ bo pravočasno poročal in svojim bralcem naznanil, kdaj se na Spodnjem Štajerskem uvede tozadevni zakon in začetek poslovanja civilnih uradov.

O naših otroških vrtcih

Urad Volkswohlfahrt organizacije »Steirischer Heimatbund« je širom Spodnje Štajerske ustanovil in še ustanovlja otroške vrte, ki so namenjeni za naše malčke pred šolsko dobo. V tem času je

otrok najbolj izpostavljen raznim otroškim boleznim, tudi ranitida si največkrat izbira otroke do šestih let. Zato je ustroj naših otroških vrtcev v prvi vrsti prirojen za negovanje in čuvanje zdravja. Odgovarjajoča gimnastika, delo v igrah, zračne in sončne kopeli povezane s stalnim gibanjem na svežem zraku, večkratne prhe, zdravje pospešujoče zakuske itd. izpolnjujejo delovni program malčkov po otroških vrtcih.

V očigled nalog, ki so si jih postavili otroški vrtci, so nasveti zdravnikov ravno tako važni kakor mnenja otroških vrtnaric samih. V tem se najde razlago, da se mora skoraj vsako za otroški vrtec določeno poslojje najprej prezidati ter v higijenskem in zdravstvenem pogledu preurediti, predno se ga izroči svojemu namenu.

Pri takem stanju stvari so spodnještajerske mamice lahko brez brige in zadovoljne. Njihovi malčki se v otroških vrtcih zgojujejo, čuvajo in izobražujejo. Nekdanjo škodljivo vzgojo ceste in igranje brez nadzorstva med poldoraso, v mnogih slučajih nevzgojeno mladino, je nadomestila v vsakem pogledu za otroke koristna in skrbna organizacija »Volkswohlfahrt«, katere otroški vrtci so za naše otroke, matere, družine in ljudstvo le koristni in brez vsake senčne plati.

Važno za delavce in nastavlence

Izdana je odredba, ki prepoveduje vsako neopravičeno prekinitev delovnega razmerja. Pri tem ostanejo določila odredbe o zaposlitvi delovnih moči na Spodnjem Štajerskem od 29. aprila 1941 (odredbeni in uradni list 6, stran 21), nedotaknjena.

Vsak član posade je obvezan nastopiti delo, ki ga je prevzel. Noben delavec ali nastavljenec ne sme dodeljeno mu delo odkloniti ali zlobno zavlačevati. Brez opravičljivih razlogov ne sme od dela izostajati ali delo zapustiti. S svojim zadržanjem tudi ne sme motiti miru v podjetju, najmanj pa v namenu, da bi s tem dosegel prekinitev svojega delovnega razmerja.

Tudi vodje podjetij ne smejo sprejemati ljudi, dokler se ne prepričajo, da ponudnik ni nikjer več k delu zavezan. Prigovarjanja za izstop iz dela pred pravnoveljavno razrešitvijo so tudi prepovedano. Nedopustno je s ponujanjem boljših plač itd. spravljati ljudi iz delovnih mest.

Dokler je delavec ali nastavljenec v delu, tudi od tretje strani ne sme zahtevati ali si dajati obljube o nesorazmerno višjih nagradah za delo.

Prestopki so kaznivi po odredbi št. 9 šefa civilne uprave na Spodnjem Štajerskem od 14. maja 1941.

Našim prijateljem in čitateljem!

Naročnina za »Stajerskega Gospodarja« se sedaj že lahko vplačuje na naš poštno-čekovni račun »Postscheckkonto Wien Nr. 55030«. Pri vplačevanju naročnine je treba natančno paziti na računsko označbo.

„Stajerski Gospodar“

Postscheckkonto Wien Nr. 55030

Nemška pesem naše dobe

Nur der Freiheit gehört unser Leben . . .

(Worte und Weise von Hans Baumann)

*Nur der Freiheit gehört unser Leben, laßt die Fahnen dem Wind,
einer steht dem andern daneben, aufgeboten wir sind.
Freiheit ist das Feuer, ist der heile Schein,
so lang sie noch lodert, ist die Welt nicht klein.*

*Daß die Äcker zum Erntegang reifen, darum bleiben wir wach,
bis die Sensen die Halme ergreifen, hüten wir sie vor Schmach.
Freiheit ist das Feuer . . .*

*Daß die Heimat den Frieden soll finden, suchen wir nach dem Feind,
Keiner soll seine Garben hier binden, der es falsch mit uns meint.
Freiheit ist das Feuer . . .*

*Daß dem Lande die Sorgen versinken, darum stehen wir auf,
unsere Fahnen das Morgenrot trinken, eure Herzen reißt auf!
Freiheit ist das Feuer . . .*

Na pravi poti

Odkar izhaja „Stajerski Gospodar“, dobiva uredništvo iz vseh krajev Spodnje Stajerske nešteta pisma z izrazi zadovoljstva in veselja za pravilno, dobro in uspelo urejanje. Naši naročniki, bralci, prijatelji in simpatizerji širom Spodnje Stajerske nam čestitajo k posrečenemu delu. Prostovoljno in iz lastnega nagiba nam čisto iskreno zagotavljajo, da se vsebina „Stajerskega Gospodarja“ ujema z njihovimi nazori in pogledi o dogodkih doma in po svetu. O izbranem gradivu, ki upošteva želje vseh podeželjanov, za katere je naš list v prvi vrsti namenjen, pravijo, da najde v istem vsak bralec svoje zanimivosti. Tudi o slikah iz boljše itd. smo dobili samo pohvalna priznanja. Akoravno je našemu uredništvu vsako pismo dobrodošlo in na ista navadno tudi odgovori, se tem potem zahvalimo vsem, ki nas z naročanjem in kupovanjem lista ter z dopisovanjem, oglaševanjem in nasveti podpirajo. Kakor doslej, bosta tudi poslej, skrb in trud uredništva usmerjena v edini cilj — da ne bo „Stajerski Gospodar“ samo dobro in cenjeno, temveč od številke do številke boljše in vedno bolj iskano glasilo in čtivo na Spodnjem Stajerskem. — Da hodimo v tem pogledu po pravi poti, nam razen pismenih priznanj, najbolj potrjuje ogromno število naročnikov in kupcev lista. „Stajerski Gospodar“ je v treh mesecih svojega obstoja dosegel naklado, ki nima primere v zgodovini tednikov v naših krajih. Ni čuda, da imajo tudi oglašilci, ki so z ozirom na visoko število natisov poceni, prav dobre uspehe. Po tej poti nadaljujemo v korist in napredek ljudstva Spodnje Stajerske, ki koraka kot sestavni del Velike Nemčije, veliki in boljši bodočnosti nasproti.

ZANIMIVOSTI

Mravlje molzejo listne uši

Ze davno je znano, da uporabljajo mravlje listne uši za molzne kravice, ki jim dajejo sladke sok. Da bi pa

dognali, koliko tega ušnega sladkega soka užije eno mravljišče v teku enega polletja, je napravil neki učenjak naslednji poizkus.

Nedaleč od norveškega jezera Mjøsa je opazoval učenjak neko mravljišče, katerega prebivalci so v procesijah lezli na drevo, kjer so molzli ušice, druga procesija se je pa vračala siva z drevesa. Iz vsake teh procesij je vzel učenjak po 100 mravelj, jih pomiril s kloroformom in jih posušil na solncu. Ugotovljena razlika v teži med mravljami obeh poizkusnih vrst je označila težo snovi, ki so jo popile mravlje pri ušeh, torej težo ušnega medu.

Pri rdečih gozdnih mravljah je znašala le-ta razlika skoro dosledno eno miligram pri mravlji, pri manjših sortah pa samo šest desetink miligrama.

355

Razglas! V železniški postajni čakalnici v Friedau-u sem izgubil 300 RM, vse dokumente in nekaj drugih stvari. Najditelja prosim, da mi vrne dokumente in stvari, denar si pa kot nagrado lahko obdrži. Stanislaus Hafner, St. Margarethen 45, P. Cilli. 337

Jablus - Jabolčnik

Kaj je Jablus? — Jablus je edina snov iz katere napravite izvrsten, zelo okusen jabolčnik tudi brez vsakega pravega sadjevca. — Ako stiskate sadje ali grozdje, lahko tudi tropine izvrstno uporabite za izdelavo „JABLUS“-sadjevca. S poštno stane 50 litrov 3,50, 100 litrov 6,50, 150 litrov 9,60, 300 litrov 19.— RM. Nad tisoč pohvalnih pisem. Franz RENIER, Windisch-Landsberg. 339

Znano je, da vlada med mravljam delitev dela. To je pokazal tudi ta poizkus. Manjše mravlje delavke so pripravile listne uši do izločanja sladkega soka s tem, da so jih z naglim božanjem tipalk dražile. Večje mravlje pa so se napolnjevale s tem medom in so hitele z mogočno nabrekli ozadkom nazaj v mravljišče. S pobarvanjem teličevali je mogel učenjak dognati, da so se mudile te mravlje le kratek čas na drevju. Pogostoma so se vračale že čez četrte ure nazaj, nekajkrat pa šele tudi po poldruhi uri.

Raziskovalec je tudi ugotovil, da obične mravlja povprečno petkrat na dan svoje kravice. V teku enega polletja s povprečno 100 dnevi je namolzla vsaka mravlja približno pol grama ušnega sladkega soka. Mravljišče 100 tisoč mravelj, od katerih gre petina na molžo, nabere torej v enem polletju 10 kg suhega sladkorja. Pri čebelah nabere en panj v polletju največ 50 do 60 kg. V primeri z velikostjo mravlja zelo prekaša čebelo. Tudi narod loči to točno in pravi najpridnejšemu delavcu, da je priden kakor mravlja.

Tovarna perila v Cilli-u išče:

Obratovodjo ali (obratovodkinjo) knjigovodjo
knjigovodjo (ali knjigovodkinjo) za mezde in plače
stenotipistinje
manipulantinje
voditeljice zaloga ali skladišč ter prikojevalce (ali prikojevalke).

Izčrpane pismene ponudbe s sliko je poslati ali se pa osebno predstaviti pri tvrdki OBERBAUER & CO., Cilli, Prinz-Eugenstraße 17. 357

Železničarji penzionisti!

Člani Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev (Unterstützungsverein der Eisenbahnarbeiter und Bediensteten) Marburg a/D., Tegetthoffstraße Nr. 65, se pozivajo da pošljejo do vključno meseca aprila t. l. zaostalo članarino potom nakaznic. Glede vplačevanja zaostale članarine od meseca maja naprej bo posebej razglašeno.

Kom. vodja
Frangesch

Glasovir kratek ali pianino k u-pim. Ponudbe pod „Privatno“ na upravo lista. 323

Jabolčnik zdrav, okusen, s 3 do 4% alkoholne stopnje, si napravite za domačo uporabo, ako naročite naš „jabolčni sok“, ki je pripravljen le iz domačih preparatov in stane z natančnim navodilom za 150 litrov RM 3,25, po pošti 1 RM več. E. Hribšek, začasni zastopnik J. Putschko, Marburg, Triesterstraße 57. 319

Motor za enovaljni mlin, 6-8 konjskih sil, kupim. Johann Dimnik, Ober Wolitschen, St. Ruprecht W. B. 354

Mizarzkega vajenca sprejme takoj Rudolf Kralj, Schönstein. 339

Burg-Lichtspiele

Marburg, Burgplatz 1

V nedeljo ob pol 11. uri, v ponedeljek, torek in sredo ob tričetrt na 14. uro. UFA KULTURNI FILM

Živalski vrt Ibero - Amerika

Najnovejši tedenski pregled: Zračni napad na Murmansk. — Boj na jugu Finske. — Stalinov kanal v toči nemških bomb. — Führer na fronti. — Napredovanje ob Crnem morju. — Srčen sprejem naših čet v Ukrajini. — Zavzetje Nikolajeva. — „Raj“ kmetov in delavcev. — Bitka pri Gomelu. — Generalfeldmarschall von Brauchitsch na severni fronti. — Naskok na Narvo in Novgorod. — Bombe na železniško progo Petersburg-Moskva. 353

Od petka naprej Bavaria film „CARL PETERS“ v katerem nastopa Hans Albers.

Tudi mladini dovoljen vstop!

ZOBNA PRAKSA

851

Dentist Rudi Reich, Pettau

zaprta od 6.—14. septembra 1941

Zobna praksa

Dentistin Albine Forster se nahaja od 1. septembra v Landwirtschafts-Genossenschaft (Kmetijska zadruga) v I. nadstropju, Windisch-Feistritz. 328

Divje kostanje

želod in knoper kupuje Alois Arbeiter, Marburg, Draugasse 5. 237

Čast nam je objaviti, da smo na podlagi odredbe šefa civilne uprave na Spodnjem Štajerskem od 18. julija 1941 prevzeli v naš delokrog zavarovanja na Spodnjem Štajerskem, kakor smo jih imeli tudi v preteklih letih.

NAŠE POSLOVALNICE v**Marburg-u in Cilli-u**

Schillerstrasse 10, Tel. št. 27-37 Graf Hermannsgasse 3

so svoje delovanje v popolnem obsegu spet prevzele in stojijo našim zavarovancem z nasvetom in dejanjem spet na razpolago.

V zavarovanje prevzamemo:

Ogenj, Vlom, Nezgodo,
Ustavitev obratovanja, Poškodbo strojev, in Nesrečo,
Steklo, Motorna vozila.

Mi iščemo sotrudnike s priznanjem stroškov in provizije.

Allgemeine

ELEMENTAR

Versicherungs-Aktien-Gesellschaft Bezirksdirektion Graz, Neutorgasse 51 346

Große Gewinne

3 PRÄMIEN 500000;
ZU je:

3 GEWINNE 500000;
ZU je:

3 GEWINNE 300000;
ZU je:

3 GEWINNE 200000;
ZU je:

Deutsche Reichs-Lotterie

1/8 Los 37 Pf. 1/4 Los 67 Pf.

Losse kaufe jetzt bei:

Bezjak
Staatliche Lotterie-Einnahme
Marburg (Drau)
347 Herrengasse 25

Ziehung 1. XI. 17. u. 18. Oktober.

Posebni tedenski pregled daje samo

Esplanade kino

v Marburg-u

Prva predstava v nedeljo dne 7. septembra 1941 ob pol deseti in druga ob pol enajsti uri

Vstopnina 20 Rpf
350

Britje, striženje!

Marburgerji obiščite brivnico „Rapid“, Mellingerstraße 1. 343

Kovačija se odda v najem. Vprašati pri Toplak Maria, Maria Rast 41. 333

Denarnica s 150 RM se je izgubila dne 31. avgusta v Burg-Kinu. Najditelj jo naj vrne proti dobri nagradi Alois-u Lohr-u, Postamt Kranichsfeld. 336

Sodarstvo v Windischgraz-u se nahaja v novem lokalu Adolf-Hitler-Platz 7. Izdelujejo se vse vrste sodi. J. Swonar, Faßbinderei, Windischgraz. 338

Sobo s štedilnikom za odslužit oddam. H. Lopič, Leitersberg bei Marburg, Grazerstraße 33. 341

Iščem sina Matijo Kaučič-a, ki je služil v 8. četi bivše pešadijske kraljeve garde Beograd-Debinje. Za poročila proti nagradi prosi mati Marija Kaučič, Pfeferberg 21, P. Iswanzen. 342

Kuharica — gospodinja

za posestvo, okolica Marburg-a, se išče. Ponudbe pod „Gospodinja“ na upravo lista. 340

Majerja in viničarja

se sprejme. Vprašati pri Franz Erlich, Verwalter, Podgratz, P. Ober St. Kuni-gund. 335

Hlapca za poljsko delo k par konjem, sprejme Georg Zunko, Oberrotwein Nr. 20, P. Marburg (Drau). 334

Viničarja z 2 do 4 delovnimi močmi se sprejme. Kowchack Nr. 39, P. Marburg (Drau). 332

TEHTNICE

vseh vrst kupujte neposredno pri izdelovalcu

KARLUSSAR

Marburg a. d. Drau,
Gaswerkstraße 17.

301

Dobro uvedena stara veiergovinska družba ponuja:

kostni klej
lep za kože
klej za usaje
umetna govilna
želatino in kemične produkte

FRANZ RUCKER

Handelsgesellschaft m. b. H. Wien I.
Esslinggasse Nr. 13.

217

Konjske repe in svinjske ščetine

kupuje Fischbach, Bürstenerzeuger, Marburg (Drau), Pfarrhofgasse 1.

214

Čevljarški pomočnik

se sprejme. Flach, Retje 59, P. Trifail. 345

Dva čevljarška pomočnika

sprejemem takoj za mešana dela. Franz Kojc, P. Brunndorf bei Marburg a. Drau, Rotweinerstraße 31. 344

Oglas! Fotografski atelje s stanovanjem se odda v najem. Lapajne, Gurkfeld. 329

Mesnico v večjem prometnem kraju vzajem v najem. Ponudbe pod »Mesnica« na upravo lista. 349

Kredenco kuhinjsko, omaro s predali in štedilnik (Hausfreund) prodam. Mulec, Marburg a. d. Drau, Kärntnerstrasse 31. 348

Lanz-lokomobilo

35/45 Ps rabljeno, dobro ohranjeno prodam. Vollgatter (polnojarmenik) 65 cm, dobro ohranjen kupim. Dopise pošlani na Dr. Haus Schneditz, Rechtsanwalt in Pettau. 302

Cunje krojaške odrezke, staro železje in kovine, papir, ovčjo volno, svinjsko in govejo dlako (arovec) kupuje vsako količino Alois Arbeiter, Marburg, Draugasse 5. 2

OGLAŠUJTE!**Ker se nahaja osebje**

„APOTHEKE ZUM GOLDENEN HIRSCHEN“
(lekarna k Zlatemu jelenu)

Mr. Ph. LEO BEHRBALK, Pettau

na dopustu,

331

ostane lekarna med 1. in 14. septembrom 1941 zaprta**Steirisches Musikweek**

Glasbene šole za mladino in ljudstvo

v Marburg-u, Cilli-u, Pettau-u in Trifail-u

Štajerci in Štajerke!**Starši in pooblaščenici za vzgojo!**

V novo osnovanih glasbenih šolah za mladino in ljudstvo v Marburg-u, Cilli-u, Pettau-u in Trifail-u se nudi vsakomur, mladim in starim, najboljša priložnost, naučiti se po navodilih izkušenih, vrlih glasbenih vzgojiteljev poljubnega glasbenega instrumenta.

Spodnještajerci! S popolno pravico ste na glasu muzikalnega ljudstva. Zagrabite torej s podvojenim veseljem priložnost ter se prijavite za vstop v glasbeno šolo.

Vpisovanje se vrši v času od 8. do 13. septembra od 10. do 12. in od 16. do 19. ure in sicer:

M a r b u r g, Musikschule, Badgasse 11/1

C i l l i: Musikschule, Kirchplatz 3

P e t t a u: Musikschule, Obere Draugasse

T r i f a i l: Musikschule

K vpisovanju morajo priti učenci s starši ali njih namestniki. Mesečna šolnina znaša RM 4.30 do 6.—, vpisovalnina pa RM 1.—.

Za potrebne, nadarjene učence je predvidena znižana šolnina oziroma oprostitvev od šolnine. V slučajih, ki zaslužijo posebnega obzira, dobijo učenci tudi glasbila.

326

Kdor muzicira, ima več od življenja!**Javite se za vstop v glasbeno šolo!**